ISSN 1407 - 0170

KOPSOLĪ

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

2009. gada aprīlis, Nr. 4 (976) *www.lns.lv* IZNĀK NO 1954. GADA

Ls 0.60

ŠAJĀ NUMURĀ

2 Atkal sanāk domnieki: aktuālie jautājumi un perspektīvas

6 Sākas jauni projekti

7 Rīgas skolai 169 Jubileja skaisti nosvinēta Un vēl – **pārdomas par publicēto „KS”**

10 Turpinās informācija **par dzirdes aparātiem – šoreiz digitālajiem**

11 – 12 Ievērojami nedzirdīgie pasaulē: **viņi to var, varbūt mēs arī?**

13 Jauns raidījums „Līdzās” LTV – 1 – arī par nedzirdīgajiem ļaudīm

14 No visa kaut kas – **priecīgi un bēdīgi paziņojumi**

15 Kā iekļūt „Rimi” reklāmas lapā? **Stāsta Aldis un Oksana**

16 Godinām un sveicam **jubilārus!**

Galvenā redaktore: ILZE KOPMANE
Datormakets: IRĪNA KRISTOFOROVA

“Zemāk par zemi neviens nevar nokrist“ *Austrumu gudrība - mierinājumam krīzē*

Nākamais numurs 20.maijā.

Foto: No M. Lasmanes personīgā arhīva

8 – 9 MĀRA LASMANE – ATKLĀTĪBAS BRĪDĪ

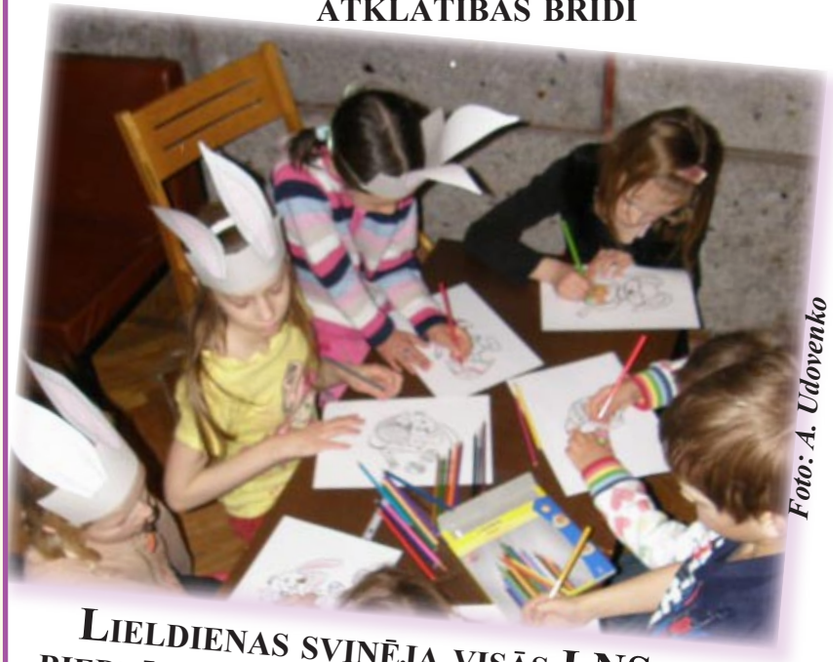

Foto: A. Udovenko

LIELDIENAS SVINĒJA VISĀS LNS BIEDRĪBĀS UN ORGANIZĀCIJĀS. ARĪ “RĪTAUSMĀ“... PAR TO NĀKAMAJĀ NUMURĀ

Tukumā

Foto: M. Lasmane

3 GRUPU SAPULCES BEIGUŠĀS – KO TAJĀS SPRIEDA BIEDRI?

KAD TUVOJAS LNS KONGRESS

Pamazām visu domas pārkārtojas gaidāmā lielā notikuma – LNS kongresa virzienā, jo sakarā ar to veicami daudzi priekšdarbi.

Par to arī Domes sēdē, kas notika 26. martā.

PAR GATAVOŠANOS KONGRESAM

Tika pieņemti vairāki lēmumi. Noteikta pārstāvniecība – 1 delegāts no 20 biedriem, tādējādi no Rīgas biedrības – 53, Daugavpilij un Valmierai – 6, Rēzeknei – 5, Liepājai un Smiltenei – 4, Pļaviņām un Kuldīgai – 3, Ventspilij – 2 biedri piedalīsies kongresā. Jaunajā Domē būs jāievēl 23. (tā noteikts LNS statūtos).

Kongress risināsies plašāka projekta ietvaros, kuram finansējumu atvēlējis Norvēģijas valdības dibināts fonds *(tuvāk par to 6. lpp.)*.

PĀRDOS ĪPAŠUMU

Uzradies pircējs LNS īpašumā iegūtām telpām Jāņa sētā 5. Domnieki nolēma pārdot telpas I stāvā (63 m2), lai atdotu aizņēmumu, kas tika veikts, lai tās privatizētu. Bet 3. stāvu pagaidām paturēs LNS īpašumā un iznomās.

KULTŪRAS PASĀKUMU PĀRSKATS

Ir izdarīts kultūras darba kopsavilkums, un skaitļi liecina, ka tas dažās biedrībās pat vērsies plašumā. Par to oficiālu Domes pateicību izpelnījās Daugavpils (+43 pasākumi) un Liepājas (+35) RB vadība. Turējušās līmenī arī Ventspils (+9) un Rēzeknes (+4) biedrības. Taču kopējā pasākumu skaita samazināšanās (par 101) notikusi Valmierā (– 25), Kuldīgā (–11) un Rītausmā (–52). LNS prezidents tomēr atzina, ka paveikts pietiekami daudz, notikuši 5 vērienīgi pasākumi un cilvēkiem bijusi izvēle, kurp iet, ko apmeklēt.

Debates izraisījās par to, vai Domes locekļiem būtu biežāk jābrauc uz reģionu biedrībām. Tika rosināts biedrībām savlaicīgi sniegt ziņas par plānotiem pasākumiem, lai tās ievietotu „Kopsolī" un mājaslapā internetā.

✦✦✦

Dome apstiprināja 2008. gada ieņēmumu – izdevumu pārskatu. Gads beidzies ar pozitīvu iznākumu – 920 Ls ieskaitīti rezerves fondā, pārejot uz šo gadu.

Viceprezidents **E. Vorslovs** ziņoja, ka drīzumā nedzirdīgie cilvēki, kuri būs nokārtojuši dokumentus par RH pakalpojumiem saņems klienta kartes *(sīkāk14.lpp.)* ▲

Redakcija rakstu sagatavoja, izmantojot LNS Domes sēdes materiālus

GRUPU SAPULCES

RĪGAS BIEDRĪBĀ – pirmā sapulce pulcināja nedzirdīgos radošos cilvēkus – kopas „Cerība" biedrus, kurus vieno kopīgas mākslinieciskās intereses.

Grupas vadītājam **R.Kesenfeldam** bija par ko atskaitīties, jo 2008. gads iezīmējies ar nozīmīgu notikumu – kopas mākslinieku darbu izstādi Daugavpilī kultūras festivāla „Dziedošās rokas" ietvaros. Šovasar kopas biedri plāno sarīkot plenēru un aicinās grupā iesaistīties jaunus talantus. Arī turpmāk kopu „Cerība" vadīs Roberts Kesenfelds.

14. februārī savas grupas darbu apsprieda **JELGAVNIEKI**: Biedri paveikto vērtēja apmierinoši, taču izteica vēlmi, lai biežāk notiktu kopīgi pasākumi un arī turpmāk varētu pulcēties šādās mājīgās telpās.

Sapulcei vietu bez maksas uz trim stundām atvēlēja Jelgavas Dome Jauniešu izglītības centrā. Dome vienu reizi arī nodrošinājusi bezmaksas autobusu uz festivālu Rēzeknē, par to paldies.

Par grupas priekšsēdētāju atkārtoti ievēlēja **Māri Veidemani,** birojā arī **Valdi Plataci.**

Uz pasākumu bija ieradušās arī sociālās darbinieces no Rīgas. Jautrīte Groma skaidroja likumdošanas jaunumus sociālā jomā un iepazīstināja ar pieejamiem surdotehniskajiem palīglīdzekļiem. Fakts tāds, ka biedriem patiešām šādas informācijas, kā un kas tiem saņemams bez maksas, trūkst. Inese Immure savukārt reģistrēja klientus sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai.

25. februārī kopā sanāca **RAIŅA SKOLAS GRUPAS** biedri un uzklausīja **Veltas Zakenfeldes** ziņojumu par paveikto darbu. Debatēs skolas direktors Juris Šmits pozitīvi novērtēja grupas veikumu, Inese Immure analizēja situāciju nedzirdīgo neklātienes apmācību grupā.

Ilggadīgā grupas vadītāja V. Zakenfelde ieteica par grupas priekšsēdētāju ievēlēt **Inesi Immuri**, kurai biedri izteica uzticību ar vienprātīgu balsojumu.

TUKUMA GRUPĀ 14. martā ziņojumu par paveikto darbu sniedza priekšsēdētāja **Elita Kronberga**. No 27 biedriem ieradušies 18.

Vadītāja atzina, ka pasākumu bijis maz: 2008 gadā atzīmēti grupas 50 gadi, biedri kopīgi vērojuši festivālus Rēzeknē, Smiltenē, daži arī Nedzirdīgo dienas koncertu un Latvijas valsts 90 gadadienas pasākumus Rīgā. Apmeklējuši invalīdu sporta klubu, savas pilsētas svētkus.

Pēc ilgāka pārtraukuma šogad kuplā skaitā pulcējušies Jaungada sarīkojumā.

Elita pati atzina, ka grupas veikums viņu neapmierina, tāpēc lūdza vairāk viņu vadībā nevēlēt.

Debatēs biedru atzinums bija labs. Tomēr bija arī dažādi ierosinājumi darba uzlabošanai: regulārus viesus no Rīgas jaunumu informācijai; tulku plašāku pieejamību u.c.

Jauno biroju ievēlēt bija grūti – sākumā neviens negribēja uzņemties grupas vadību, izsacījās pat par grupas likvidēšanu. Tomēr beidzot par vadītāju ievēlēja **Irēnu Škerškāni**, vietniece – **Lienīte Meikša.**

JŪRMALAS GRUPAS sapulcē (8.03) biedri bija mazāk atsaucīgi apmeklētāji. Ziņojumu sniedza **Juris Smons.**

Viņš atzīmēja kopīgos apmeklējumus uz lielākiem sarīkojumiem Rīgā, sadarbību ar Jūrmalas Domi (pabalsti Ziemassvētkos, dāvanas), pateicās biedriem – ziedotājiem, pieminēja aizgājušos mūžībā.

Debatēs grupas priekšsēdētāja uzslavēja savu vietnieci **G. Kandelaki,** kritizēja TV (nav subtitru), aicināja pēc iespējas apgūt pieeju interesantam, kur daudz informācijas.

G. Kandelaki apliecināja, ka gatava darboties grupā arī turpmāk, biedri par viņu arī nobalsoja. Birojā bija gatavs iekļauties arī **Juris Smons.**

ZEMGALES GRUPA kopā sanāca 22. februārī. Pēc pārskata debatēs apsprieda, kā labāk no-

Tālāk 3. lpp. ➥

Grupu sapulces
Sākumu lasiet 2. lpp.

drošināt apmaiņu ar informāciju, kur turpmāk pulcēties utt.

Par grupas vadītāju ievēlēja **T. Urbonieni**, birojā arī **J. Grundulis, S. Strauja.**

LNS VALDES GRUPA 12. martā pulcējās pilnā sastāvā, lai uzklausītu sava vadītāja **L.Paulēna** atskaiti.

Galvenokārt organizēti nelieli dažādo LNS mītnē esošo organizāciju biedrus vienojoši pasākumi valsts svētkos un citās atzīmējamās dienās, uzticot to veikt pēc kārtas katrai organizācijai. Bija interesanti vērot radošos risinājumus un arvien jaunas idejas. Novērtējums pozitīvs!

Turpmāk grupu vadīs **Lilita Janševska,** vietniece – **Irīna Kristoforova.**

VIDZEMES GRUPĀ 8. martā darbs tika novērtēts apmierinoši. Biedri atzinīgi izteicās par notikušiem izbraukumiem pa Latviju, ko organizēja **KC „Rītausma" pensionāru padome** un **R. Šteinberga**, par iespēju saņemt informāciju KC „Rītausma", interesējās par TV programmu nedzirdīgajiem, jaunās skolas celtniecības izredzēm, bezmaksas mobiliem telefoniem, biroja sēdēm u.c.

Birojā ievēlēja **Olgu Anufrijevu** (priekšsēde), **Olgu Lenci, Birutu Lasmani**.

LATGALES GRUPAS biedri 29. martā uzklausīja **R. Kurēnas** rūpīgi sagatavoto atskaiti: mūžībā aizgājuši 12, uzņemti jauni – 21 biedrs; izstājušies – 9. Regulāri notikušas biroja sēdes, sekmēta biedru naudas vākšana, apmeklēti nespējīgie cilvēki mājās, svinēti svētki, sveikti jubilāri, biedru bērēs piedalījušies grupas pārstāvji.

Atzinību saņēma sociālā darbiniece **J. Groma** par infotrešdienām, **M. Piterniece** un **G. Beisons** – par veltēm svētku reizēs, **A. Stepaņuks** kā aktīvs pašdarbnieks, **M. Lasmane, A. Bergmanis, I. Puhovska** – par aktīvu kultūras dzīves organizēšanu.

Debatēs biedri rosināja sniegt ziņas biedrībā par durvju kodiem, minēja par tulku trūkumu un attieksmi, apsprieda dažu vārdu tulkojumu zīmju valodā un iespēju apmainīties ar informāciju e – pastā. Biroja sastāvā 7 cilvēki – **M. Lasmane** (priekšsēdētāja), **V. Cvetkova, L. Feldberga, M. Valaine, A. Okoļelova, M. Priedīte, L. Skačkova.**

KURZEMES GRUPĀ sanāca 93 biedri. Pēc **V. Kamares** atskaites debatēs biedri izvirzīja šādus jautājumus: LNS ir jāpalīdz biedriem iekārtoties darbā; tulkiem jāstrādā ilgāk, jādežurē arī svētku dienās, to skaits jāpalielina; savukārt biedriem vajag informēt biedrību par dzīvesvietas, durvju koda, telefona maiņu, „KS" publicēt plašāku informāciju; nosūtīt to arī pa e – pastu datorlietotājiem; smelties labu pieredzi Lietuvā.

Daži biedri aicināja nedzirdīgos strādāt apzinīgi, lai radītu labu iespaidu, kā arī nosodīja masu mediju neētisko rīcību, minot cilvēka nedzirdību, kad runa par noziegumiem utt.

Grupas darbs tika novērtēts ar „labi" un birojā ievēlēja **V. Kamari** (priekšsēdētāja), **Z. Žukausku, R. Feldmani, N. Beleviču, M. Artjomovu, I. Liniņu, S. Vorslovu.**

SMILTENES BIEDRĪBĀ notikušas 5 grupu sapulces.

Pirmā – **BALVOS**, vismazākajā grupā (9 biedri), no tiem 2 pansionātā. Izskanēja ierosinājums grupu pievienot Alūksnei vai Gulbenei, bet biedri nepiekrita, jo Balvu rajona padome katru gadu piešķir līdzekļus sociālajai rehabilitācijai. Par grupas vadītāju ievēlēja **Voldemāru Beļēviču.**

GULBENES GRUPĀ (16) uz sapulci ieradušies 9 biedri. L. Martinova vēlējās, lai „Kopsolī" iznāk arī krievu valodā, M. Keišs gribētu mācīties datorkursos un iegādāties datoru ar 50% atlaidi.

Ar grupas darbu biedri bija apmierināti. Vadību turpmāk uzticēja **Jeļenai Avenai**, vietnieks – **Māris Keišs.**

13. martā sanāca **GRUPA ALŪKSNĒ**. No 23 biedriem ieradās 15. Lielākā problēma ar telpām (labierīcības, verandas logi). Pārsvarā biedri atklāti un dzīvespriecīgi. Arī te vēlējās „Kopsolī" saņemt krievu valodā. Turpmāk vadībā **Anita Sprudzāne**, birojā arī **Gints Ceplis** un **Ritma Egle.**

Pēcpusdiena aizritēja pie groziņu gardumiem.

JAUNPIEBALGĀ no 12 biedriem ieradās 8. Arī šeit bija ierosinājums rīkot datorkursus. Ļaudis uzteica tulka **Aivas Šilinskas** un jaunās kluba vadītājas **Lidas Šilinskas** darbu, pateicās, ka šajā krīzes laikā no biedrības kāds tomēr atbrauc uz Piebalgu un rīko pasākumus uz vietas. Par priekšsēdētāju ievēlēja **Sofiju Čīruli,** vietnieci **Anitu Mitrovsku.**

Paldies saņēma **Cēsu rajona pašvaldības** par piešķirtajiem līdzekļiem sociālai rehabilitācijai, arī pagasts pretimnākošs, neatsaka, ja lūdz palīdzību. Piebalgā šogad atzīmēs 50 gadu grupas pastāvēšanu.

SMILTENES GRUPĀ sapulce notika 20. martā, no 27 biedriem klātesot 22. Sapulce noritēja gaišā un sirsnīgā atmosfērā. Biedri priecājās par jaunajām telpām Gaujas ielā, par braucieniem uz Nedzirdīgo dienu un Dabas muzeju Rīgā. Tikai paldies un paldies **Lidai** un **Aivai Šilinskām.** Biedrības priekšsēdētājai, uz to visu noraugoties, asaras acīs sariesās. Viņa personīgi pateicās par apciemošanu Madonā, par uzmanību un interesi par viņas veselību pēcoperācijas laikā.

Grupu vadīs **R. Unāma,** vietnieks **F. Meļķis.**

*(Materiālus par Smiltenes grupu sapulcēm sagatavoja **Dz. Herbste**, Smiltenes biedrības priekšsēdētāja.)*

PĻAVIŅU BIEDRĪBĀ notika 2 grupu sapulces.

Pirmie sanāca **LĪVĀNIEŠI** (14. II) – no 12 biedriem ieradās 7, kas uzklausīja un apsprieda vadītāja V. Mauriņa pārskatu. Biedri vēlējās, lai vismaz 2 reizes mēnesī no biedrības ierastos informators ar jaunākām ziņām, nosodīja vietējo klačotāju, atkārtoti ievēlēja par vadītāju **V.Mauriņu** un apstiprināja 5 delegātus uz biedrības konferenci.

PĻAVIŅU GRUPAS darbs faktiski saplūdis ar biedrības darbu, jo abas atrodas vienās telpās un arī ļaudis tie paši. Debatēs viens jautājums – par tulka pakalpojumu nepieciešamību (**J. Jerofejevs** ir sociālais rehabilitators, nevis tulks).

Par grupas vadītāju ievēlēja **A. Osmani** un uz konferenci izvirzīja 10 delegātus.

RĒZEKNES BIEDRĪBĀ PREIĻU grupu 54 gadus vada **Francis Mauriņš**, kurš lielā vienprātībā atkal tika šai godā, saņemot daudz labu vārdu no saviem biedriem un iegūstot sev jaunu palīdzi – **Līgu Pauniņu.**

Saietā piedalījās biedrības priekšsēdētāja S. Gerenovska: Viņa atzīmēja: *„Ierodos šeit vienmēr ar lielu prieku, jo cilvēki sadzīvo draudzīgi, ir sirsnīgas un siltas attiecības. Biedra pienākumus pilda apzinīgi – savlaicīgi maksā biedru naudu, pasūta „Kopsolī", pasākumos kopā jauni un vecāki ļaudis."* ▲

DIVPADSMIT NEAIZMIRSTAMI GADI

ILZE KOPMANE

LNB VI kongresā (1962) biedrības vadība tika nodota Paula Timermaņa rokās (vietnieks – Aleksandrs Celms). No tā brīža sākās laiki, ko vēl šodien ar labu vārdu atceras vecākā gadagājuma ļaudis. Tad tika nostiprināti biedrības pamati, kas nodrošināja LNB tālāko attīstību visās jomās un pastāvēšanu arī mūsdienās, jo LNS rīcībā joprojām ir toreiz uzceltās būves, ļaudis dzīvo tad saņemtajos dzīvokļos un joprojām apmeklē savu „Rītausmu" un klubus citās pilsētās.

Foto:No LNS muzeja arhīva

P. TIMERMANIS *(1. RINDĀ OTRAIS NO LABĀS)*: **"TAS BIJA PATS CERĪGĀKAIS, GAIŠĀKAIS LAIKS MANĀ DZĪVĒ, KAD JUTU – MANS DARBS DOD CILVĒKIEM DAUDZ LABA, TAS IR NEPIECIEŠAMS UN AR JĒGU. LABPRĀT ATCEROS NO KOPĪGĀ DARBA A. SMONU, A. KOKINU, V. GREGORI, O. GRIGOROVIČU, M. PITERNIECI... DAUDZ LABU CILVĒKU BIJA!"**

P. Timermanis bija dzirdīgs cilvēks, ienācējs „no malas" un sabijis Rīgas MRK direktora amatā nepilnus divus gadus.

Intervijā „KS" viņš savā 75 gadu jubilejā (1990) saka: *„Kā es pats uzreiz sapratu, mans galvenais uzdevums bija nodrošināt nedzirdīgajiem cilvēkiem, kur dzīvot un kur strādāt..."*

VAIRĀK NAUDAS, VAIRĀK IESPĒJU

Bija jāsāk ar ražošanu. Tā P. Timermanim nebija sveša joma. CV tai pievērsās nekavējoši – modernizētas iekārtas, iekārtotas plūsmas līnijas, konveijeru sistēmas, mainīti produkcijas veidi, labiekārtoti iecirkņi un kopmītnes, lai piesaistītu vairāk strādājošo. Tika apsvērtas iespējas uzcelt uzņēmumus arī Ventspilī un Valmierā, kā arī pansionātu darba veterāniem, tomēr CV nolēma ieguldīt vairāk līdzekļu esošo MRK modernizācijai Rīgā (ar filiāli Smiltenē), Daugavpilī, Rēzeknē.

Saražotās bruto produkcijas apjoms strauji auga – no 3 milj. rbļ. (1961) līdz 21,2 milj. rbļ. (1970). Katru gadu LNB uzņēmumi sniedza peļņu vairāk nekā miljons rbļ. apmērā , un sāka veidoties uzkrājums Valsts bankā.

Un tomēr LNS 7. un 8. kongresa lēmumos norādīts, ka nepieciešama vēl stingrāka CV kontrole materiālu izlietošanā, produkcijas pašizmaksas pazemināšanā, ražošanas plānu korekcijā utt.

JAUNI NAMI, DZĪVOKĻI, CEĻAZĪMES

LNB vadība uz naudas „nesēdēja", bet lika to lietā, pārskata periodā vairāk nekā 10 milj. rubļu novirzot pašu celtniecībai un līdzdalībai dzīvokļu, arī kopmītņu nodrošināšanai jaunuzceltos namos Rīgā, Daugavpilī, Ventspilī, Jelgavā, Liepājā un citās pilsētās. Sākotnēji uzskaite veikta un mītnes tika dalītas visiem LNS biedriem, vēlāk – tikai LNS sistēmā strādājošiem. Šādi katru gadu ap 50 ģimeņu svinēja Jurģus.

Tapa arī Rīgas MRK korpuss (1962); internāta ēka Rīgas skolai (1966), dzīvojamā māja Ventspilī (1963), nams Rīgā, Maskavas ielā 237 (no 55 dzīvokļiem – 40 iedalīti nedzirdīgajiem) utt. Iekārtota māja laukstrādniekiem Pļaviņās, atpūtas bāzes pie Dzirnezera un Rāznas ezera, renovētas telpas Rēzeknes un Daugavpils MRK. Un visbeidzot – mūsu gaismaspils „Rītausma", kam bija jākļūst par metodisko centru visiem klubiem (1969). Nepiepildīta, tikai projekta rubļļos palika iecere par sporta namu ar peldbaseinu.

LNB biedriem tika piešķirtas ceļazīmes uz sanatorijām (arī dienvidu) un atpūtas namiem, pabalsti dažādos gadījumos, apmaksāti tūrisma braucienus.

VAIROT GARA GAISMU

Liela vērība un tieša iesaistīšanās – tā var raksturot LNB attieksmi pret izglītību. Tās nozīme tika skaidrota un attīstība veicināta visos līmeņos, sākot no bērnudārza speciālām grupām līdz klasēm vakarskolā.

Skolu direktori tika ievēlēti un darbojās Centrālajā valdē, skolotāji lasīja lekcijas, vadīja informācijas, skolēni piedalījās svinīgos sarīkojumos ar priekšnesumiem.

LNB savukārt katru gadu atvēlēja ievērojamas summas skolu atbalstam: 100 tūkst. rbļ. – speciālā bērnudārza celtniecībai Rīgā, daudz līdzekļu sporta laukumu iekārtošanai, inventāra iegādei, ceļa izdevumu apmaksai vakarskolēniem no rajoniem, izbraukumiem, sporta sacensībām utt. Interesanti, ka jau 1970. gadā VIII kongresa lēmumā lasāms ieraksts: virzīt jautājumu par jaunas internātskolas celtniecību Rīgā.

Uzņēmumu vadība vērīgi sekoja un atskaitījās CV par strādājošo tālākmācību vakarskolā (Rīgā, kādu laiku arī Daugavpilī, Rēzeknē). Uz 1970. gadu vidējo izglītību ieguvuši 34 jaunieši, mācās tālāk 64, ar augstāko izglītību – 3, vidējo tehnisko – 16.

Uzņēmumos darbaudzinātāju vadībā amatprasmes jaunieši ieguva uz vietas. Notika amatu konkursi, pirmrindnieku godināšana, laukstrādnieku salidojumi. Ik pa 2 gadiem notika nedzirdīgo grupu komplektēšana 16. arodvidusskolā – šuvēju specialitātē pieredzējušās meistares V. Cvetkovas vadībā.

NE TIKAI NO MAIZES...

...mēs dzīvojam, vai ne? To labi

Tālāk 5. lpp.

Divpadsmit neaizmirstami gadi
Sākumu lasiet 4. lpp.

saprata arī LNB vadība un gādāja par nedzirdīgo iespējām ne tikai strādāt, bet arī pilnvērtīgi atpūsties un izteikt sevi dažādās jomās – pašdarbībā, sportā, praktiskās nodarbībās, pulciņos, kursos, semināros utt.

Cilvēki bija aktīvi, ar atvērtu sirdi un degsmi ņēma pretī visu, ko spēja. Mazs piemērs! Iecienījušie tūrismu dodas izbraukumā uz Karēliju – smagajā automašīnā. Nakšņo teltīs, siena kaudzēs, gatavo uz ugunskura, peldas ezeros. Iegriežas muzejos, vecās muižās, baznīcās. Tiekas ar vietējiem nedzirdīgajiem (1967).

Viss notika: koncerti, izbraukumi viesizrādēs un uz sacensībām, skates, festivāli, Baltijas pašdarbnieku salidojumi, svinīgi sarīkojumi. Cilvēki novērtēja arī to, ka visur LNB vadība bija klāt, līdzdalīga, atbalstoša. Vesels stāsts ir par to, kā tika uzcelta „Rītausma" (par to citreiz).

LAIKA LIECĪBAS

Tādu aprakstu saglabājies daudz – par notikumiem pašmājās un vietām, kur būts plašajā padomijā. Tos var lasīt „Kopsolī", tiesa, partija un valdība nolemj slēgt LNB izdevumu 1970. gada martā reizē ar citām mazajām „resoru avīzēm". Pateicoties LNB neatlaidībai, izdevumu varēja atjaunot šī paša gada beigās ar citu nosaukumu – „Informācijas Biļetens".

Tieši šajā mūsu mazajā ziņnesī varam arī izlasīt, kad beidzās Timermaņa ēra. Vienā teikumā, bez komentāriem un – viss! Tas notika drīz vien pēc viņa trešās pārvēlēšanas amatā LNB VIII kongresā (1970. VIII). 1971. gada 15. janvārī sanāca CV plēnums, kurā Sociālās nodrošināšanas ministrijas pārstāvji lika priekšā nobalsot par P.Timermaņa atbrīvošanu no darba. Tas notika pēkšņi!

Nedzirdīgie pretojās, cik spēdami. Bet pēc ilgstošām diskusijām visas dienas garumā tika pasludināta pauze, pēc kuras priekšsēdētājs pats paziņoja par savu „brīvprātīgo" lēmumu atkāpties (bijuši draudi atņemt personālo pensiju utt.).

Tā laika aculiecinieki stāsta, ka pamatā šādam iznākumam bijušas jau ilgākas nesaskaņas ar Rīgas MRK direktori Meliņu, ar kuru domstarpības saasinājušās rupju finansu ražošanas un darba disciplīnas pārkāpumu dēļ uzņēmumā. Priekšsēdētājs mēģinājis ieviest kārtību, kārtojot lietas uz vietas, viņa – izmantojot pazīšanos ministrijā nepārtraukti rakstījusi sūdzības „augšai"... un uzvarējusi.

Sociālās nodrošināšanas ministrijas (SNM) kolēģija 1971.14. I lēmumā konstatēja, ka P. Timermanis nav veltījis pietiekamu uzmanību uzdevumu izpildei ražošanas uzņēmumā: ir trūkumi materiālu ekonomijā, finansu izlietošanā, darba ražīguma un disciplīnas uzlabošanā, produkcijas uzkrājumu likvidācijā, materiālās stimulēšanas pielietošanā, audzināšanas darbā utt.

SNM lēmums bija: atzīt, ka P. Timermanis nav spējīgs nodrošināt LNB vadību, uzdot LNB CV plēnumam viņu atbrīvot no darba. Plēnums sanāca tūlīt nākamajā dienā (15.I).

Pēc tam gan vēl tapa vēstule uz SNM viņa aizstāvībai, bet nedzirdīgo viedoklī toreiz neviens neklausījās – tur „augšā" jau gudrākas galvas...

„IB" lasāmi vēl šādi P. Timermaņa vārdi: *„Tas bija pats cerīgākais, gaišākais laiks manā dzīvē, kad jutu – mans darbs dod cilvēkiem daudz laba, tas ir nepieciešams un ar jēgu. Labprāt atceros no kopīgā darba A. Smonu, A. Kokinu, V. Gregori, O. Grigoroviču, M. Piternieci... Daudz labu cilvēku bija!"*

Biedrības priekšsēdētāja pienākumi turpmāk, līdz 9. kongresam, tika uzticēti **O. Krūmiņam.** Par viņa laiku – nākamreiz. ▲

BEZDARBNIEKI MĀCĀS

VITA STUPĀNE

Latvijā pašlaik notiek masveida darbinieku atlaišana, valstī bezdarbnieku skaits krasi palielinājies, turpina pieaugt. Šāda situācija būtiski skar arī nedzirdīgos cilvēkus.

Mūsu ļaudis, būdami bezdarbnieki, nav informēti vai elementāri neapzinās bezdarbnieku iespējas, ko piedāvā Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA). Šobrīd viņiem ir iespēja apmeklēt profesionālās apmācības dažādās profesijās ar zīmju valodas tulka nodrošinājumu un saņemt stipendiju 70 Ls par katru apmācības mēnesi.

Nedzirdīgo jauniešu organizācijas izpilddirektors Ivars Kalniņš noorganizējis nedzirdīgo apmācību grupas četrās profesijās: apdares darbu strādnieks, istabene, elektriķis un florists.

KOMENTĒ IVARS KALNIŅŠ:

„Man bija žēl noskatīties, kā nedzirdīgie nīkst bezdarbībā, sūrojoties par naudas trūkumu un garlaicību. Par NVA piedāvājumiem viņi lielākoties nezina. Tāpēc uzsāku bezdarbnieku grupu veidošanas kampaņu. Sākās arī intensīva sazināšanās ar NVA vadību. Interese par apmācībām bija necerēti liela.

Pirmā grupa bija namdari, bet tai negaidīti radās liela problēma. Saņēmu informāciju, ka nedzirdīgie namdara profesijā var strādāt tikai ierobežoti šīs profesijas bīstamības dēļ: MK noteikumos nr. 219 ir noteikts, ka nedzirdīgie nedrīkst strādāt augstumā vairāk par 5 metriem un, veicot darbu, viņiem aizliegts iziet ārpus aizsargnožogojuma. Šis likums stājies spēkā ar š.g. 1. aprīli. Par šiem ierobežojumiem, Labklājības ministrija nav konsultējusies ar LNS.

Mani pārņēma panika – negribējās teikt cilvēkiem, ka viņi nevarēs piepildīt iecerēto un strādāt šajā profesijā. Pēc sarunas ar NVA vadību tika mainīta profesija uz – apdares darbu strādnieks.

Cilvēki joprojām bieži nāk pie manis konsultēties. Jūtos gandarīts, ka varu palīdzēt. Paldies Jautrītei Gromai, kas bija man palīdzīga, risinot šos jautājumus. Ļoti ceru, ka pieteikušies godprātīgi izmantos NVA piedāvātās iespējas."

IEVĒRĪBAI!

Ja ir interese par elektriķu (ar vidējo izglītību) un floristu grupu apmācībām, vēl var pieteikties, sazinoties ar **Ivaru Kalniņu: mob. tel. 26869512 vai e-pasts: robijsk@inbox, kā arī personīgi Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācijas birojā.**

Elektriķu grupā var pieteikties līdz 10. maijam, bet floristu – līdz 25. maijam. ▲

"MUMS TIKAI JĀNOTIC SAVIEM SPĒKIEM..."

MĀRA LASMANE ir mūsu savienībā pazīstams cilvēks – LNS Domes locekle, Rīgas biedrības valdes sastāvā, ilggadīga mākslinieciskās pašdarbības dalībniece. Arī viņas tiešais darbs cieši saistīts ar nedzirdīgo kopienu – Māra ir 218. bērnudārza skolotāja nedzirdīgo bērnu grupā un strādā par sociālo rehabilitētāju Rīgas biedrībā.

Mēģināsim ietvert šajā intervijā Māras plašo darbības lauku!

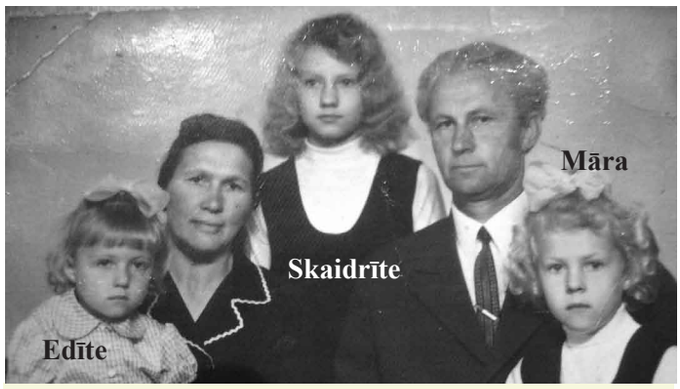

Esam 3 nedzirdīgas māsas. Augām saticībā un mīlestībā ar apziņu, ka mūsu mamma un tētis ir vislabākie, lai arī nedzirdīgi.

❀ **Māra, tu pašlaik esi ļoti aizņemts cilvēks. Kā tu tiec galā ar šiem visiem pienākumiem?**

Esmu dzimusi Zirga gadā. Tas, kā zināms, ir strādīgs, varbūt tāpēc dzīvē esmu visai darbīga. Mans princips – dažādus darbus nejaukt kopā un rūpīgi plānot savu darāmo.

❀ **Varbūt iepazīstināsim lasītājus tuvāk – no kurienes tu nāc? Tava bērnības zeme, vecāki, ģimene…**

Esmu nākusi no Latgales, dzimusi nedzirdīgo ģimenē. Esam 3 nedzirdīgas māsas. Augām saticībā un mīlestībā ar apziņu, ka mūsu mamma un tētis ir vislabākie, lai arī nedzirdīgi.

Tētis, ļoti stingrs audzināšanā, mums bija kā paraugs visādā ziņā: kārtīgs, smalkjūtīgs, sabiedrībā vienmēr džentlmenis, Latvijas patriots, interesējās par vēsturi, politiku un nedzirdīgo biedrību. Ēdienreizēs, kad visa ģimene kopā, tēvs vienmēr skaidroja, kas labs, kas slikts, pārrunājām dažādus notikumus sabiedrībā, Latvijas vēsturi. Gadījās, tēvs stāstīja pavisam ko citu kā skolā. Jāsaka, ne vienmēr ticējām viņam, bet atmiņā tas palika. Turpretī māte, mūs audzinot, lietoja visatļaušanas metodi. Līdz šodienai viņa ir joprojām palikusi bezgala saprotoša, laipna, devīga pret mums un mums ļoti mīļa.

Starp citu, mēs neesam izjutušas, ko nozīmē pēriens. Vecāki mums uzticējās un deva lielu brīvību.

Bērnībā mums visām vismīļākā spēle bija „skolotājos". Mēs dzīvojām lielā lauku mājā, kur nebija nevienas lelles, arī neizjutām pēc tām lielu vajadzību. Rotaļlietu vietā bija krītiņi, pašdarināta koka „tāfelīte" un vecas grāmatas no mājas bēniņiem. Nu mūsu bērnības sapnis būt skolotājām piepildījies!

❀ **Tavas skolas atmiņas... Padalies ar tām!**

No trīs gadiem apmeklēju bērnudārzu Rēzeknē. Biju droša meitenīte, labi pratu žestu valodu. Lielākiem skolēniem patika kontaktēties ar mani. Mācījos šajā skolā līdz 8. klasei. Tur pārdomāti sakārtotā vidē mūs, internātā dzīvojošos bērnus, radināja pie kārtības, disciplīnas, atbildības par to, ko darām. Iemācījos darbā un mācībās būt ļoti patstāvīga.

Skolai piederēja liels augļu un sakņu dārzs, kur bērniem bija iespēja „izrakņāties" līdz melnumam zemes darbos – stādīt, ravēt, vākt augļus. Skolotāju pavadībā devāmies ekskursijās pa mežu, lasījām ogas un sēnes, ēdām zaķkāpostus, kūleņojām no kalna, tvarstījām vardītes, ezerā ķērām zivtiņas ar paštaisītām makšķerēm. Šai visskaistākajā bērnības posmā mēs izbaudījām, izzinājām daudz no visa, kas noderēja vēlāk dzīvē. Tā bija īsta lauku skola.

Mācības turpināju Rīgas skolā. Jāatzīst, grūti bija pierast pie dzīves lielpilsētā. Man paveicās ar ļoti foršu skolotāju – tagadējo skolas direktori Leonoru Morozovu. Biju skolēnu komjaunatnes sekretāre, aktīvi organizēju dažādus pasākumus, arī palaidnības.

❀ **Kā veidojās saites ar biedrību, tavs darba ceļš?**

No bērnības esmu nedzirdīgo biedrības patriote. Rēzeknē dzīvoja mana nedzirdīgā krustmāte, tāpēc pēc stundām bieži apciemoju viņu darbavietā MRU. Viņa mani ņēma līdzi arī uz pasākumiem klubā, un tā jau visai agri iedzīvojos nedzirdīgo vidē.

Vasaras brīvlaikā ar tēvu vienmēr apmeklējām Alūksnes biedrību un turienes ražošanas iecirkni. Atceros toreizējo tēva draugu A. Čaburu – viņš bija patīkams, interesants sarunu biedrs. No bērnu eglīšu sarīkojumiem atceros arī Marutu Piternieci, kādreizējo Alūksnes nodaļas vadītāju.

Pēc skolas beigšanas atgriezos dzimtajā pusē pie mīļajiem vecākiem. Kādu vasaru avīzē ieraudzīju sludinājumu: vietējā kolhozā vajadzīga slaucēja. Ātri izlēmu un devos pieteikties. Mani pieņēma! Vecāki bija šokā, jo žēloja mani, skaidroja – grūts darbs, agri jāceļas. Tomēr paliku pie sava.

Otrā dienā jau biju fermā. Ātri iemācījos strādāt ar slaukšanas aparātiem. Manā pārziņā bija 25 govis – katrai savs vārds, dzimšanas gads, savi niķi utt. Tas bija grūts darbs, sevišķi ziemā: agri rītā jābrien pa dziļu sniegu divi kilometri caur mežu. Brīnums, ka toreiz neizjutu bailes. Palīdzēju nākt pasaulē teliņiem, sadraudzējos ar lopiņiem. Pārējās slaucējas gan tā par savām govīm nerūpējās, lielāko darba daļu parasti atstāja man.

Galu galā nolēmu darbu mainīt – devos uz Jelgavu, kur strādāju lielajā rūpnīcā RAF. Aktīvi darbojos Jelgavas grupā, piedalījos dažādos pasākumos „Rītausmā". Laikam Rīgā mani ievēroja, tāpēc piedāvāja darbu Rēzeknes nedzirdīgo klubā.

Tā atgriezos savā bērnības pilsētā. Sāku tur strādāt par vadītāju. Rēzeknē, kā jau teicu, aizritēja agrie skolas gadi, tur man jau bija pazīstami cilvēki. Atceros savu organizēto pirmo dižo pasākumu „Slava Oktobrim". Tajā iesaistīju nedzirdīgos bērnus no Rēzeknes skolas, kas uzstājās ar dzejoļiem par Ļeņinu. Droši vien tagad viņi atceras to notikumu un smejas par mani...

Protams, pēc tam sekoja daudzi citi pasākumi. Darīju, ko varēju, lai cilvēkiem klubā būtu interesanti, lai nāktu vēl. Tā nostrādāju tur trīs gadu. Sava dzīvokļa man nebija,

Interešu kluba "Margrietiņa" atklāšana jauniešiem Rēzeknē (1988).

1. No kreisās: L.Makuža, V.Rence, Ivanova, **M.Lasmane**, V.Vagale, J.Porša, J. Veidemanis
2. No kreisās: N. Savenko, V.Abramāne, R. Andža, A. Kuzņecova, M. Elbrote, V. Kazule, Nazarova, R. Mizere, A.Oborenko, I.Stulpiņa, I.Zirnīte, S. Gerenovska, V. Grundule, G. Priede
3. No kreisās: J. Bruģmanis, A. Kazulis, G. Makarovs, Z. Brokāns, V. Andžs, A. Fomins, A. Janevičs, A. Ribakovs, J. Pugejs, V. Gorūza, O. Abžinovs, J. Cakuls.

tāpēc, kad pasaulē nākt pieteicās Daina, atgriezos Jelgavā. Pēc tam strādāju KC „Rītausma" par kultūrmasu instruktori, pati aktīvi iesaistījos pašdarbībā. Taču pasākumi lielākoties notika sestdienās, bet man bērni vēl bija maziņi, vēlējos vairāk laika veltīt ģimenei, tāpēc meklēju citu darbu.

Nejauši atkal avīzē – šoreiz „Rīgas Balsī" ieraudzīju sludinājumu: 218. bērnudārzā vajadzīga audzinātāja. Pieteicos – sāku strādāt un tā tur esmu līdz šim brīdim.

❀ **Tu esi beigusi arī augstskolu. Cik grūti (vai viegli?) to bija paveikt? Tavi secinājumi – cik noderīgas darbā ir tur iegūtās zināšanas?**

Tas laikam bija liktenis, strādāju šajā bērnudārzā jau 14 gadus – tagad esmu skolotāja, jo šai laikā beidzu Daugavpils Pedagoģisko universitāti. Studiju laiks bija traks 4 gadu piedzīvojums. Mācījāmies kopā ar Ilzi Puksi dzirdīgo grupā bez tulka. Ieskaitēm un eksāmeniem pašas meklējām materiālus bibliotēkās, tur sēdējām ilgas stundas, gatavojot bakalaura darbus. Tās bija daudzas negulētas naktis, saspringtas ieskaites un – prieks, ka visu nokārtojām un tikām līdz galam. Tomēr joprojām žēl, ka vajadzēja iztikt bez tulka – daudz interesantu lekciju nācās palaist garām. Darba kolēģes, ar kurām studējām vienlaikus, pateica tikai svarīgāko, kas mums jādara.

Augstskolas rektors izlaidumā bija ļoti pārsteigts, ka Ilze un es, nedzirdīgas būdamas, esam beigušas viņa vadīto iestādi. Meita Daina mums tulkoja svinīgajā aktā, un viņš to vēroja ar izbrīnu. Izrādījās, rektors pat nav zinājis, ka 4 gadus viņa augstskolā studējušas nedzirdīgas studentes! Augstskolā ieguvām noderīgas zināšanas psiholoģijā, daļēji arī iepazinām vispārējo apmācību metodiku. Studiju laikā mēs pārliecinājāmies, ka arī daudzi pasniedzēji joprojām neko nezina par nedzirdīgo bērnu apmācību. Par to viņi uzzināja no mums.

Reiz pie mums bērnudārzā ieradās studentes no augstskolas. Izplestām acīm viņas vēroja, kā mūsu bērni raksta savus vārdus. Līdz tam viņām licies, ka nedzirdīgie tikai plātās ar rokām un neprot ne rakstīt, ne lasīt. Tas liecina, ka sabiedrība par mums arī šobrīd ir maz un visai kļūdaini informēta.

❀ **Kā tu izlēmi strādāt arī Rīgas biedrībā? Kādas problēmas tagad nākas risināt? Vai izdodas biedriem palīdzēt?**

Bērni nemanāmi izauguši lieli. Meita Daina dzīvo un strādā Anglijā. Dēls Kārlis mācās Valmieras skolā, aizrāvies ar sportu. Tagad man ir mazliet vairāk brīva laika, tāpēc varu uzņemties atbildību par Rīgas biedrību šobrīd, kad priekšsēdētāja ir bērna kopšanas atvaļinājumā. Turklāt man bija laba pieredze, jo ilgus gadus esmu Rīgas biedrības priekšsēdētājas vietniece.

Pēdējā laikā veidojās bēdīga situācija, kuru pārdzīvoju: Rīgas biedrības grupās Tukumā un Jelgavā pasākumi pavisam nenotika. Nolēmu kaut ko darīt lietas labā. Nostrādājot piecus mēnešus, esmu secinājusi – tas ir milzīgs darbs! Rīgas biedrība apvieno vairāk nekā tūkstoš biedru. Nav iespējams viņus normāli apkalpot, strādājot tikai uz pusslodzi. Kaut vai salīdzinot ar citām biedrībām! Krīze, kas risinās mūsu valstī, skar arī LNS bied-rus. Redzams, neinformēti nedzirdīgie cilvēki ir apjukuši neziņā. Tāpēc biedrībā cenšamies sniegt informāciju, skaid-rojumus, palīdzam uzrakstīt iesniegumus. Darbs ir grūts, bet interesants, jo tā ir iespēja tuvāk iepazīt nedzirdīgo cilvēku rūpes un vajadzības, apzināt viņiem nepieciešamos pakalpojumus un reāli palīdzēt.

❀ **Rīgas biedrība labu laiku bija palikusi bez vadības. Kā tu jūties šajā vietā, šajā situācijā?**

Mums tikai jānotic pašiem sev, saviem spēkiem, tad varēsim paveikt visu iecerēto. Patlaban tiešām darba daudz – notiek grupu sapulces, būs konference, semināri, organizēsim saietu vājdzirdīgiem un nedzirdīgiem biedriem, kuri vēlu zaudējuši dzirdi un nepārvalda zīmju valodu, veiksim aptauju par to, kāda palīdzība viņiem vajadzīga, kādas problēmas jāpalīdz risināt.

❀ **Tuvojas Rīgas biedrības konference, pēc tam nav tālu arī LNS 17. kongress. Kādi tavā skatījumā būtu galvenie uzdevumi, kas jāizvirza turpmākajā LNS un Rīgas biedrības darbībā?**

Mums ir svarīgi sabiedrību pārliecināt par savu varēšanu, apliecināt, ka esam pilnvērtīgi cilvēki, un tā pamazām mainīt darba devēju attieksmi, lai viņi pieņemtu darbā nedzirdīgos cilvēkus.

Nedzirdība nav šķērslis, viss var piepildīties, bet tikai tad, ja patiešām dara, cik vien iespējams katra spēkos.

Mums jāorganizē interesanti, radoši pasākumi, jāsniedz efektīva palīdzība, lai nedzirdīgie cilvēki ar prieku nāktu pie mums, stātos biedrībā, aktīvi darbotos.

❀ **Vai arī turpmāk tu labprāt darbotos LNS Domes un Rīgas biedrības valdes sastāvā, ja tiksi ievēlēta? Kas tevi saista šai darbā?**

Kā redzat, risināmu uzdevumu netrūkst. Bet es no tiem nebaidos. Labprāt turpmāk darbotos LNS Domes un Rīgas biedrības valdes sastāvā, ja mani ievēlētu. Vēlos izteikt savas domas, priekšlikumu LNS labā un piedalīties to izpildīšanā. Turklāt man patīk tiešais darbs ar cilvēkiem – gan lieliem, gan maziem.

❀ **Bet kā šajā aizņemtībā jūtas tava ģimene – vai tā neprotestē? Kā pavadāt kopīgos atpūtas brīžus?**

Pajautāju to savam vīram. Viņš atbildēja: *„Svarīgākais – lai tu strādātu ar prieku un tādu darbu, kas pie sirds, jo cilvēks nespēj labi strādāt darbu, kas viņam nepatīk."*

Bet es cenšos darba un ģimenes lietas nodalīt, lai katrai sava vieta un laiks. Brīvdienās ar ģimeni labprāt kopīgi dodamies izbraukumos, sportojam, cenšamies būt vairāk dabā. Par laimi, mums ir kopīgas brīva laika pavadīšanas intereses un tāpēc problēmu nav. ▲

JAUNS RAIDĪJUMS – "LĪDZĀS"

ILZE KOPMANE

No 14. marta un turpmāk divas reizes mēnesī sestdienās pl. 15 LTV1 ēterā skatāms raidījums „Līdzās". Tas atspoguļo tēmas, kas svarīgas cilvēkiem ar invaliditāti.

„Mēs visi uz šīs pasaules dzīvojam līdzās, katrs ar savu likteni. Diemžēl dažiem tas ievilcis skarbu zīmi, ko sauc par invaliditāti. Tāpēc daži no mums savus mīļos nespēj dzirdēt, daži tos nespēj ieraudzīt. Vēl citi nevar nostāties blakus saviem mīļajiem, bet citi – nespēj tik ātri domāt, kā to prastu kāds no mums. Vieni saka, ka tā ir slimība, citi – tas ir liktenis," stāsta raidījuma veidotāji.

Kā mēs, nosacīti veselie, varam palīdzēt? Bet varbūt tieši viņi – cilvēki ar invaliditāti – mums var atklāt līdz šim neiepazītu pasauli? Mēs dzīvojam līdzās, bet vai esam līdzās – strādājot, mācoties, atpūšoties? Cilvēki ar invaliditāti uzsver: *"Mēs varam paši, tikai netraucējiet un nedaudz palīdziet mums!"*

Tieši par šīm tēmām, kā arī par iekļaušanos darba tirgū, mūsdienīgu izglītību, piedalīšanos sabiedriskajos pasākumos, lauku vidē, tūrismā un citās dzīves norisēs tad arī stāstīs jaunais raidījums „Līdzās". *„Pārraides emocionālā noskaņa būs optimistiska un radoša: invaliditāte nedrīkst kļūt par šķērsli pilnvērtīgai dzīvei,"* stāsta raidījuma projekta vadītāja Sandra Eihmane, uzsverot, ka jau pirmajā raidījumā 14. martā pl. 15 bija atspoguļota šodien īpaši aktuāla tēma – iespējas atrast darbu un veiksmīgi strādāt.

Tajā par savu darbu stāstīja vairāki cilvēki ar īpašām vajadzībām, **to vidū LNS biedre Māra Lasmane** – par pedagoga darbu 218. bērnudārzā.

Intervijā viņa uzsvēra, ka sabiedrībā joprojām ir noraidoša attieksme pret nedzirdīgajiem cilvēkiem kā pilnvērtīgiem tās locekļiem: "*Mēs tiekam uzskatīti par zemākas šķiras ļaudīm, tāpēc darba devēji visādi vienlīdzīgā konkurencē dod priekšroku dzirdīgajiem, tos pieņemot darbā.*" Māra izteicās arī par to, ka zīmju valodu kā izvēles priekšmetu varētu mācīt Latvijas skolās, kā tas jau tiek praktizēts ārvalstīs.

Savukārt otrajā raidījumā 28. martā tika sniegts ieskats izglītības jomā – cik tā pieejama cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, tostarp arī nedzirdīgajiem, kurus intervijā pārstāvēja **mūsējā – Irīna Kristoforova**, Juridiskās koledžas II kursa studente.

Latvijas Televīzija īpaši atgādina, ka raidījums „Līdzās" ēterā tiek demonstrēts ar subtitriem, lai to varētu noskatīties arī dzirdes invalīdi.

Piezīme: LTV1 raida vēl vienu titrētu pārraižu ciklu par aktuālo ekonomiku „Naudaszīmes". Sekojiet programmai! ▲

PRĀTA SPĒLE NR. 3

VADA EDGARS

Sveicināti! Otrā kārtā saņemtas 10 atbildes ar šādiem rezultātiem: maksimāli iespējamos **19p**. savākuši - **J. Bočkāne, J. Ozoliņš. Tālāk L. Pauniņa, A. Krasnovska, I. Palīce, V. Pūce** (16p.)**; G. Skvarnavics** (15p.)**; P. Kārkliņš, V. Gārnis** (14p.)**; P. Kārkliņš** un **R. Pūce** (13.p). Paldies!

Pareizās atbildes: apogi, apašs, akariāze, partija, krāce, traperi, sakē, lēpe, korāni, Holo, kaķiem 10 990 kājas.

Šeit jauni uzdevumi! Noteikumi iepriekšējie! Lūgums atbildes sūtīt man (edavec@inbox.lv vai kopsoli@lns.lv).Varat ziņot arī SMS: 29180534 vai 29989521).

Ikviens var pievienoties spēlei jebkurā kārtā.

PAMĒĢINIET UN – LABU VEIKSMI!

1.Meitas vīrs (1 p.)

1	2	3	4	5

2. Sadragāta kuģa atliekas (1 p.)

6	7	8	5
		A	

3. Gaisa piesārņojums (1 p.)

5	13	3	17	5

4.Krējuma saldējums (1 p.)

12	10	3	13	14	15	7	5

5.Zobs zīdītājiem (1 p.)

9	10	8	2	9	5

6. Galvaspilsēta Okeānijā (2 p.)

16	3	2	9	A	7	A

7. Senie Igauņi (2 p.)

11	5	4	9

8. Upe, kas tek cauri Berlīnei (3 p.)

20	12	7	21

9. Alkohola kontrabandists (3 p.)

14	19	4	10	11	17	11	7	5

10. Policists Krievijā (1 p.)

13	9	10	9	18	9	5

No 1845. gada līdz 1849. gadam, kad iedzīvotāju skaits Īrijā saruka no astoņiem miljoniem līdz četriem, tur plosījās...

a) kartupeļu bads b) dabas stihija c) epidēmija) d) pilsoņu karš

RĪGAS SKOLAI – 169

VERONIKA DZALBE

Foto: Dz. Stepāns un V. Salmiņš

Aleksandra Čaka apdzejotajos centra mūros kādreizējā Marijas, pēc tam Suvorova, tagad Čaka ielā 42 ir aizritējuši skolas gadi daudziem Latvijas cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem. Rīgas nedzirdīgo bērnu skolai nupat atzīmējām 169. dzimšanas dienu.

Paldies visiem, kuri jau sestdien, 21. februārī, kā aicināja afiša, svinības sāka mājās, ģimenes vai draugu lokā ar svētku kūku un tasi kakao, gatavoja apsveikumus un padomāja par novēlējuma vārdiem, kas nāk no sirds. Un apsveikuma kartīšu bija daudz – jau pirmdien skolotāju istabas lielais galds bija kļuvis par mazu.

Svētku laikā skatītājus iepriecināja skolēnu gatavotās krellītes, somiņas, darbiņi ādas plastikā, tēlotājmākslā. Skolas 4. stāvā bija atklāta izstāde, veltīta kādreizējai rokdarbu skolotājai Līvijai Svīķerei – Bauerei. Trešdiena sākās ar sirsnīgām rīta sarunām klasēs par savu skolu.

Svētku noskaņu radīja skolēnu un ciemiņu priekšnesumi. Pēc tam katra klase saņēma uzdevumus darbīgai dienas norisei. Bet dažiem nācās nopūlēties ne pa jokam, lai atrastu skolas pagalmā ozolu (jo zīļu tam nav!) vai sameklētu kādā no telpām fotogrāfijā redzamo kompozīciju, jo nākamais uzdevums bija atrodams tikai tur.

Savdabīgi interesants likās klases loga stāsts. Skolēniem vajadzēja ieskatīties logā, sadzirdēt tā stāstu, uzrakstīt un noformēt to tā, lai būtu interesanti lasīt arī citiem. Radošos darbiņus gaidīja skolas fasādes makets pie Mazās zāles sienas.

Ceram, ka daļu no sava prieka un pozitīvajām emocijām izdevās aizsūtīt vēstulēs bijušajiem skolotājiem. Vēstuļu rakstīšana veidojas par jauku mūsu skolas tradīciju.

Tās dienas izjūtas nu jau ir vēsture. Bet vēsturi veido cilvēki. Tāpēc, gaidot skolas 170. jubileju, ir iecere regulāri tikties ar mūsu bijušajiem audzēkņiem, skolotājiem un skolas darbiniekiem. Aizvadītajā svētku dienā tika sākts skaists, simbolisks darbiņš – ieausti pirmie dzīpari paklājam. Tajā katrs gada garumā ieliksim savu domu, atmiņu, novēlējumu.

Šoreiz goda vieta tika ierādīta bijušajām skolotājām **Veltai Kanneniecei** un **Edītei Alsterei**, kuras zelta burtiem ierakstāmas skolas dzīves un darba vēsturē. Savu daļu paklājā ieauda arī 12. klases skolēni.

Svētku pasākuma otro daļu veidoja „Stāsts par piecām fotogrāfijām" – pieciem ar skolu saistītiem momentiem. Interesantās atmiņās dalījās gan skolotājas Velta Kanneniece un Edīte Alstere, gan Zigrīda Zagurilo (strādā mūsu skolā vairāk kā 40 gadus un nu audzina jau „mazbērnus" Kristapu, Arti un Loretu), gan mūsu sētnieks Jānis Miksītis, kurš te mācījās no 1946. līdz 1949. gadam – laikā, kad pagalmā ziedēja ābeles, skolēni nepazina pildspalvas, bet aušas stāvēja kaktā ar muguru pret klasi.

Svētku noslēgumā tika izvēlēti Gada skolēni, Gada skolotāji, Gada skolas darbinieki, kuri, skolēnuprāt, ar savu devumu bija īpaši nozīmīgi skolai. Katrs klātesošais saņēma krāšņu skolas avīzes „Mūsu Laiks" speciālizlaidumu un skolas vadības no sirds teiktos novēlējumus ceļā uz skolas 170. jubileju.

Skolas dzimšanas dienas norisi iecerēja un sagatavoja skolotājas **Inguna Poga, Velga Lielnora, Benita Plinta**. Kopā ar viņām aktīvi darbojās 9. klašu skolēni. Svētku ieceres īstenotāji sirsnīgi pateicas visiem skolas pedagogiem, kuri ar savu dzīves gudrību, radošo domu un gaišu humoru palīdzēja skolēniem izprast un īstenot svētku dienas neparastos uzdevumus, kā arī izsaka īpašu pateicību **Ilzei Salai, Gunai Priedei, Lilitai Znotiņai, Guntai Smilginai, Inesei Brēdiķei, Marikai Kalējai, Annai Malnačai** un izteiksmīgajam 2. b klases skolniekam **Vladam.** ▲

PĀRDOMĀJOT PUBLICĒTO

ANNA MOISEJA

„Lepojos ar savu nedzirdību..." Tā lasām „Kopsolī" šī gada februārī. Domāju, ka plašākā sabiedrībā ar šādu uzskatu varam iegūt visai negatīvu nedzirdīgā cilvēka tēlu.

Īsi sakot, nedzirdība taču ir fizisks defekts, tāpēc nedzirdīgi cilvēki ir ar īpašām vajadzībām. Dzirdes zudums stipri ierobežo informācijas ieguvi un līdz ar to zināmā mērā traucēta arī plašāka zināšanu apguve.

Pamatojoties uz to, piemēram Lietuvā nedzirdīgajiem piemērots VDEĀK atzinums par otrās invaliditātes grupas piešķiršanu (Lietuvas pārstāvja ziņojums vienā no Latvijas NB kongresiem).

No valsts tiek nodrošināti sociālie atbalsti, tulka pakalpojumi, iekārtotas un uzturētas speciālās skolas utt. Tātad tā ir pastiprināta slodze sabiedrībai.

Vai ar to varam lepoties? Medicīna ar visām attīstītajām mūsdienu tehnoloģijām pagaidām tomēr nespēj visiem palīdzēt. Tādos gadījumos nākas samierināties un sadzīvot ar dzirdes zuduma radītām problēmām.

Te nu atzinīgi varētu novērtēt lielāko daļu nedzirdīgo sabiedrības, kas, pacietīgi pārvarot komunikācijas grūtības, mācās, strādā, iespēju robežās piedalās kultūras un sporta dzīvē.

Satraucošs fakts tika publicēts arī nedzirdīgo jauniešu un viņu draugu organizācijas „Efraims" izdevumā „Tilts" 2005. gada novembrī.

Citēšu: *„...Latvijā nedzirdīgie savās ģimenēs parasti vēlas nedzirdīgu bērnu..."*

Personiski neesmu sastapusi tādu, kurš to vēlētos apzināti. Cilvēkam jābūt veselam. Ja kāds nedzirdīgo vidū tā domā un egoistisku interešu dēļ to vēlas apzināti, tad tas liecina par „robiem" izglītībā. Skolās būtu vairāk jāskaidro morāles un ētikas jautājumi. ▲

PAR DZIRDES APARĀTIEM

ARNOLDS PAVLINS

Sākumu sk. KS 3.nr., 2009

Ja nu esat sadomājuši, ka jums nepieciešams digitālais dzirdes aparāts, tad ņemiet vērā dažas vienkāršas lietas, kam pērkot pievērst uzmanību.

Lūk, ieteikumi:

1) aparāts būs padārgs, pat ļoti dārgs, tāpēc nekautrējieties pieprasīt novērst pat vismazāko neērtību skaņas uztverē. Aparātam jābūt tādam, kādu vajag jums, nevis pārdevējam. Tam jānodemonstrē savas iespējas dažādos skaņas avotos. Ja tā nav, tad nevajag kautrēties un pameklēt citu, jums piemērotāku (vai nu firmu, vai aparātu);

2) ja firmā ir viens vecs audiometrs un vairāk nekā, tad, protams, jums tur nav ko darīt. Ja riskēsiet un "iekritīsiet" – pašu vaina;

3) paskatieties visapkārt: ja neredzēsiet nevienu speciālista sertifikātu – mūciet prom;

4) paprasiet uzrādīt aparāta reģistrācijas apliecību; ja tādas nav, tas nozīmē, ka firmai nav tiesību izplatīt šo aparātu;

5) pārbaudiet, vai aparāts ir jauns. Tas varbūt ir smieklīgi, tomēr, daži iekrīt. Ja pērkat lietotu, ņemiet vērā, ka tā ir loterija – arī restaurētais var būt labs, tomēr savu laiku nokalpojis, tas vairs nebūs efektīvs;

6) pieprasiet aparātam pārbaudes laiku – labāk nedēļu, noformējiet to. Šo pirmo laiku lietojiet aparātu intensīvi, bet akurāti. Ja nepatīk – pieprasiet nomainīt. Taču nemuļķojieties: ja aparāts jums patiešām labi palīdz, nemainiet to, jo jaunais var būt nepiemērotāks un jūsējo pa to laiku pārdos citam;

7) labam aparātam nebūs nekādas jēgas bez laba ieliktņa. Samaksāt daudzus simtus (kaut vai desmitus) un nēsāt standarta ieliktni ir vienkārši muļķīgi;

8) uzreiz vienojieties par garantijas laiku. Mēs surdocentrā dodam divus gadus. Precīzi nosakiet, par ko šajā laikā atbild firma, par ko jūs pats;

9) pieprasiet pirkuma čeku. Tas jums būs kā garantijas talons uz visu laiku un, ja kas notiek, firma nevarēs pateikt, ka redz jūs pirmo reizi;

10) nekautrējieties kaut vai desmit reizes iet uz firmu un noskaidrot visu, kas nav skaidrs, novērst pat vismazāko neērtību. Galu galā tā ir jūsu nauda, ko jūs maksājat par dzirdes aparātu, un tam jākalpo jums ilgus gadus;

11) vismuļķīgākais, ko jūs varat darīt, – aiziet uz kādu aptieku vai interneta veikalu un no visa klāsta kādu nopirkt. Atpakaļ neņems; par pielāgošanu neviens neatbildēs. Sabojāsiet tās dzirdes atliekas, kas vēl palikušas, un tad atliks tikai nožēlot savu vieglprātību. Kā būs ar remontiem – arī neviens negarantē. Faktiski izmesta nauda, sabojāta veselība un šā vai tā jāmeklē jauns aparāts pie speciālista.

Protams, neviens nevar garantēt, ka firma, kurā nopirksiet aparātu, divus vai vairāk gadus arī pastāvēs (vai arī spēs visu šo laiku nodrošināt servisu). Tas nu ir pašu ziņā. Tāpat neviens nevar garantēt, ka, nopērkot dārgas firmas dārgu dzirdes aparātu, remonta laikā tajā neieliks kādu neoriģinālo (labākajā gadījumā) rezerves daļu. Tas ir tas pats kā mersedesā ielikt žiguļa detaļu. Ir dzirdēti arī tādi brīnumi.

Kāpēc mēs iesakām izvēlēties mūsu mūsu SPC pakalpojumus?

Tāpēc, ka jau daudzkārt esam sadūrušies ar neapskaužamo situāciju, kurā nonāk cilvēki, kuri pirkuši vai saņēmuši bezmaksas dzirdes aparātus citās firmās. Tās bankrotē, un cilvēki paliek bez apkalpošanas. Tās zaudē arī speciālistus, un nav kas remontē dzirdes aparātus. Pēc tam jau par vēlu žēloties, vajadzēja pieņemt pareizo lēmumu, saņemot vai pērkot dzirdes aparātus.

PAR FIRMĀM

Negribu nevienu ne slavēt, ne pelt. Paņemiet jebkuru telefonu grāmatu un paskatieties. Nevaru arī nevienu ieteikt. Ne tāpēc, ka visas sliktas, bet tāpēc, ka nevaru uzņemties reklamēt kādu no tām. Viens padoms – izturieties skeptiski pret "vislētākajiem" (tā ir jūsu auss, kur to "vislētāko" bāzīsiet iekšā) un "vienīgajiem speciālistiem" (nav tādu "vienīgo", tā ir zema līmeņa pašreklāma).

Taču varu pateikt vienu – nevar būt tā, ka klients atnāks uz firmu un pārdevējs izliks viņam priekšā desmit vai divdesmit visādus aparātus. Nopietns pārdevējs tā nedarīs noteikti. Pirmkārt, tas ir ļoti lēts triks, otrkārt, dārgs (jo iznāk tā, ka firmai visu laiku jātur 10 – 20 digitālie dzirdes aparāti, kas katrs maksā ap 300 ls, t.i., 3000 – 4000 ls visu laiku ir "iesaldēti". Nezin vai kāda firma to var atļauties darīt).

Lieta tā, ka speciālistam vispirms jānosaka, ko jums vajag. Ja viņš to nemāk, tad arī izmēģinās veselu kaudzi aparātu. Ja viņam ir nepieciešamā aparatūra un zināšanas, tad varbūt izmēģinās divus, maksimāli trīs aparātus. Vienkārši vajag nopietni attiekties pret visiem akustiķa jautājumiem, audiogrammu, jo no tā atkarīgs, kādu dzirdes aparātu jums pielāgos.

PAR CENĀM

Tas, protams, ir vissāpīgākais jautājums. Nedomāju, ka tas ir kāds komercnoslēpums, lai gan firmās noteikti novērtēs klienta pirktspēju un pēc tās arī pateiks, cik kas maksā. Pie mums labi digitālie modeļi maksās aptuveni 200 – 300 LVL. Protams, te jāskatās nepieciešamais pastiprinājums – vājākie būs lētāki, stiprākie – dārgāki. Tie visi ir aizauss dzirdes aparāti.

NOBEIGUMĀ

Lūdzu, ņemiet vērā to, ka neviens aparāts nav mūžīgs. Ražotāji nosaka, ka dzirdes aparātam lietošanas termiņš ir pieci gadi. Tad tas savu resursu ir atstrādājis un ir jāmaina. Protams, var būt arī tā, ka nopērkat jaunu aparātu un tas jums kalpo visu mūžu, taču pērkot jums jābūt skaidrībai, ka lietošanas termiņš ir pieci gadi. ▲

JAUNUMS!

Auto vibratora signalizācijas iekārta ar pulti nodrošina iespēju redzēt, kas notiek ar jūsu automašīnu līdz pat 700 m radiusā, atrodoties ārpus tās, piemēram, veikalā ofisā vai mājās. **Cena 130 Ls** ar uzstādīšanu. Trauksmes gadījumā pults sāk vibrēt, signalizēt ar skaņu un uz displeja parāda, kādu apstākļu dēļ notiek trauksme.

Var iegādāties firmā "Carsound" SIA, Rītupes ielā 20, Rīgā. Ziņa : www.carsound.lv

IEVĒROJAMI NEDZIRDĪGIE CILVĒKI

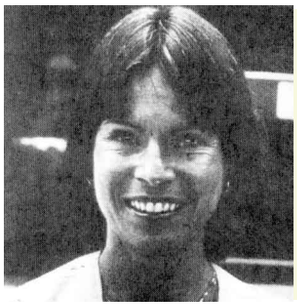

DROSMĪGĀ KASKADIERE

Kitija O Nīla četru mēnešu vecumā smagi saslima – vējbakas, cūciņas un masalas reizē! Lai viņu glābtu, tika lietoti visi iespējamie stipras iedarbības medikamenti, un rezultātā – pilnīgs dzirdes zudums, kā arī koordinācijas traucējumi.

MĀTE – APBRĪNOJAMA SIEVIETE

Kitijas ģimenei drīz vien nācās pārdzīvot vēl vienu traģēdiju – aviokatastrofā gāja bojā ģimenes apgādnieks, Kitijas tēvs. Bet māte nepadevās – pateicoties viņas neatlaidībai, drosmei un uzņēmībai, meitenei pamazām atjaunojās koordinācijas spējas.

Turklāt māte pati iestājās Teksasas universitātē, apguva surdopedagoģijas specialitāti un vietējā pilsētiņā nodibināja skolu „Dzirdīgās acis" nedzirdīgajiem bērniem. Viņas apmācības metodika šai skolā balstījās uz lasīšanu no lūpām un dzirdes atlieku maksimālu attīstīšanu audzēkņiem, kuru lielākā daļa pēc šīs skolas beigšanas tālāk mācījās dzirdīgo skolās, arī Kitija.

SKOLAS GADI

Kaut arī klasesbiedri sākumā uz viņu raudzījās aizdomīgi un no viņas vairījās, ātri vien situācija mainījās. Kitija labi mācījās, kļuva par skolas, pēc tam pilsētas un štata čempioni peldēšanā un lēkšanā no tramplīna. Iestājās izcilā sporta skolā „Olimpiskās cerības". Slodze bija liela: jāmācās koledžā, lai iegūtu vidējo izglītību; katru dienu treniņi peldēšanā četras stundas. Bet Kitija tika ar visu galā. Un, pēc trenera domām, varēja droši pretendēt uz zelta medaļu nākamajās olimpiskajās spēlēs...

LIKTEŅA TRIECIENS

Bet tad pēkšņi – nākamais likteņa trieciens: smaga saslimšana ar meningītu un ķermeņa kreisās puses paralīze. Ārsti prognozēja – peldēšana jāatmet, ar iešanu būs grūtības... Bet pēc trīs nedēļām viņa pati izsoļoja no klīnikas. Atkal uzvarēja gribasspēks, un Kitija atgriezās sportā, taču olimpiskajā izlasē neiekļuva – palika divpadsmitā aiz svītras.

ĀTRĀK, AUGSTĀK, TĀLĀK

Tāda bija Kitijas turpmākās dzīves devīze. Beigusi koledžu, viņa pamatīgi aizrāvās ar dažādiem ekstrēmiem – ārkārtējiem sporta veidiem un piedalījās sacensībās ar ātrgaitas kuteriem, visurgājējiem sniegā, ūdensslēpēm, motociklu, lēkšanā ar izpletni, zemūdens peldēšanā utt. *„Man patīk briesmu sajūtas, risks uz bīstamības robežas – tas mani uzmundrina, sapurina un liek mesties arvien jaunos piedzīvojumos, kuri piešķir dzīvei garšu..."* – tā viņa raksturo savu motivāciju.

REKORDI, PANĀKUMI, SLAVA

To ir ne mazums. Izcilākie sasniegti ar ātrgaitas kuteri – 460 km stundā un ar ūdensslēpēm – 168 km/st. Vairākkārtēja čempione braukšanā ar automašīnu bezceļu trasēs. Sacensībās pa tuksnesi uzstādīja absolūto pasaules rekordu sievietēm (825 km/st.), braucot ar 48 tūkst. zirgspēju motoru nodrošinātu sacīkšu auto (1976). Tas reģistrēts Ginesa rekordu grāmatā.

Panākumiem, protams, sekoja TV un radio pārraides, publikācijas presē, grāmatas izdošana un filmas uzņemšana par Kitijas O Nīlas dzīvi (1981).

PROFESIJA – KASKADIERE

Vēl kādu pārbaudījumu nācās pārciest Kitijai O Nīlai – viņa saslima ar vēzi. Par laimi, to atklāja agrīnā stadijā, tāpēc pēc divām operācijām un trīs gadu ārstēšanās izdevās gūt vēl vienu uzvaru – šoreiz pār ļauno slimību.

Tad nāca laimīgs gadījums, kas dzīvi pavērta citā virzienā. Kitija apprecējās, uzsāka mierīgu kopdzīvi lauku fermā. Pietika gan tikai pāris gadu, kad jaunā sieviete atkal sailgojās pēc kaut kā aizraujošāka, interesantāka. Kitiju saprata un atbalstīja viņas vīrs, kurš pats bija kaskadieris.

Sākās treniņi viņa vadībā, un pēc diviem gadiem Kitija O Nīla sāka strādāt par kaskadieri kādā filmu kompānijā. Jau pirmās filmēšanas reizes bija pārliecinošas, un Kitijas darbs kļuva ļoti pieprasīts arī citās kinostudijās.

Viņa izpildīja riskantus trikus, uzstādot pat savdabīgu sieviešu – kaskadieru rekordu, nolecot ar izpletni no debesskrāpja – viesnīcas „Šeraton" jumta Ņujorkā.

Kino biznesā Kitija piedzīvojusi ļoti daudz bīstamu situāciju – slīkusi, degusi, kritusi no zirga, iekļuvusi auto, lidmašīnu, zemūdeņu avārijās utt., bet ne reizi nav cietusi traumu. Dievs viņu šajā ziņā saudzējis, jo viņa to veicinājusi arī pati, līdz spēku izsīkumam trenējoties: dienā noskrienot desmitiem kilometru, peldot, svīstot trenažieru zālēs, lai būtu ideālā sportiskā formā. ▲

No grāmatas „Great Deaf Americans", NY, 1996

BULGĀRIJA: IZVEIDOJUSIES OPOZĪCIJA

No Bulgārijas Nedzirdīgo savienības (BNS) pienākusi ziņa, ka nedzirdīgo interešu aizstāvībai Bulgārijā izveidojusies „demokrātiskā opozīcija", kas ne tikai kritizē, bet visādi apmelo oficiālo BNS vadību un ar sponsoru palīdzību šīs nepatiesās ziņas arī publicē un izplata plašākā sabiedrībā.

BNS pieņēmusi un izplatījusi savu Pilnvaroto pārstāvju sapulces aicinājumu (2008.11.XII), kurā apliecina gatavību visus apmelojumus atspēkot, saglabāt un stiprināt savas 8300 biedru lielās organizācijas vienotību cīņā par 2009. gada pretkrīzes Programmas izpildi.

Deklarācijā apliecināta BNS vadības gatavība arī turpmāk strādāt nedzirdīgo cilvēku dzīves uzlabošanā. ▲

Ziņa internetā

AR VISU SIRDI UN DVĒSELI

VERONIKA DZALBE un INGUNA POGA, foto no skolas arhīva

"Es meitiņa kā rozīte…", "Ezis mazs, ezis labs…" – šo populāro bērnu dziesmiņu vārdi ieskanas ausīs, kad dzirdam Lalas vārdu. Lala ir skolotāja Vladislava Klēģere, un šajā mācību gadā, kad skolā jūtams 170. dzimšanas dienas tuvums, viņa bieži tiek pieminēta sakarā ar dzīves 80. jubileju.

Skolotāja Olga Volonte, bijusī audzēkne, atceras: *"Viņa bija ļoti stingra individuālā darba un muzikālās ritmikas skolotāja, bet bija interesanti dziedāt Lalas "orķestrī". Daudzi atceras, kā grabulīši, taurītes, bundziņas u. c. bērnu rotaļlietas – mūzikas instrumenti kopā ar skaidri izrunātām skaņām radīja iespaidu, ka dzied bērni bez dzirdes traucējumiem."* Te nu Lala bija īsts meistars!

Skolotāja Astrīda Briede atceras gadījumu, ka reiz skolas dejotāji pat nesaņēma nopelnīto godalgu kādā no pasākumiem ārpus skolas, jo, lūk, dejot tik labā ritmā spējot tikai dzirdīgi bērni. Nācies ilgi nopūlēties, lai pierādītu, ka viltības nav – skolotāja izcili spējusi klavieru pavadījumu pieskaņot dejotāju solīšiem.

Pēc 45 skolā pavadītiem darba gadiem Lala iesaistījās Zviedrijas Pestīšanas Armijas aktivitātēs.

"Viss, ko Pestīšanas armija darīja mūsu skolēnu labā – nometnes, Ziemassvētku dāvanas – ir Lalas nopelns," uzskata skolas direktore L. Morozova. Daudzi nedzirdīgie skolēni ("mazās krellītes") un viņu vecāki ir piedalījušies Lalas rīkotajās vasaras nometnēs Zviedrijā un Latvijā.

Skolotāja Anita Neimane saglabājusi materiālus veselai reportāžai, jo visus gadus viņas audzināmo klašu skolēni ir bijuši ciešā saistībā ar Pestīšanas armijā notiekošo.

"Lala ir kā adata",– tā bijusī kolēģe Silvija Migla raksturo ilggadējo skolotāju. Ātra, smalka, precīza.

Skolā daudzi apbrīno Lalas enerģiju. Pie visiem darbiem viņa ķērās ar sirdi un dvēseli. Parasti elegantā matu sakārtojumā un tērpā (mājās arī šodien zelta čībiņās) – tāds ir Lalas apbrīnojamais stils.

Pati gaviļniece saka: *"Es kustos, kustos, kustos, un paldies Dievam!"*

Nopietna darba rezultāts ir arī 1966. gadā izdotā V.Klēģeres un N.Blites "Ābece nedzirdīgo bērnu skolām". ▲

PLĀNOTIE PASĀKUMI MAIJĀ

LNS RĪGAS REĢIONĀLĀ BIEDRĪBAI - 60

23. maijā pl. 17 KC "Rītausma" **jubilejas svinības**

Ieeja ar ielūgumiem. Sīkāka informācija un pieteikšanās pie Māras Lasmanes un Marutas Piternieces. **Būsiet gaidīti!**

SMILTENĒ

9. maijā pl.12 Mātes diena
16. maijā pl. 15 Smiltenes RB **60 gadu jubileja.**

RĪTAUSMĀ

8. maijā pl. 18 Mātes dienai veltīts koncerts "Sapni nepeliet".

VENTSPILĪ

9. maijā pl. 18.30 Nedzirdīgo draudzības spēle volejbolā Ventspils sporta hallē: Liepāja - Ventspils.
10.maijā pl.14 Mātes dienas.

.

JAUNIEŠU ORGANIZĀCIJĀ

12. - 14. maijā pl.18 mākslas filma "1827 gada eksponāts" par nedzirdīgo dzīvi *(Čehija)* kādā no Rīgas kinoteātriem. *(filma būs ar subtitriem latviešu valodā).*
Seansa garums 1,5 st., ieeja par maksu.
Maijā vidū plānota ekskursija ar gidu **pa Vecrīgu** un uz **Saeimu.** Tuvāk interesēties LNJO birojā vai laikraksta "Kopsolī" Elvīras ielā 19, Rīgā, e - pasts: efraims@inbox.lv vai kopsoli@lns.lv.

LIEPĀJĀ

1. maijā pl. 11 "Darba un ģimenes svētki" plaša programma visu dienu
13. maijā pl. 15 koncerts Latviešu biedrības namā
17. maijā pl. 10.30 Ekskursija uz Grobiņām

"XXI GADSIMTS NEDZIRDĪBA. IZAICINĀJUMI UN RISINĀJUMI."

ILZE KOPMANE

Tā saucas LNS jaunais aktuālais projekts, par kuru LNS valde saņēmusi iepriecinošu vēsti.

Ar gandrīz maksimāli iespējamo punktu skaitu (95 no 100) konkursu izturējis projekts, kura realizācija būs finansiāli nodrošināta Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta grantu shēmas „Īstermiņa ekspertu fonds" ietvaros kopā par 50 tūkst. Ls.

Projekta realizācijas periodā līdz 2009. gada septembrim (ieskaitot) notiks dažādas aktivitātes, kas virzītas uz tiešo mērķi – sagatavot Rīcības plānu dzirdes invalīdu atbalsta sistēmas turpmākai attīstībai, pakalpojumu kvalitātes, sniegto zināšanu, pieredzes un informācijas apmaiņas sistēmas būtiskai uzlabošanai.

Tas tiks paveikts, organizējot dažādus pasākumus. Notiks reģionālo konferenču cikli, reģionālo nedzirdīgo līderu sanāksmes, ekspertu kolokvijs, zinātniski ievirzīts seminārs par nedzirdības aspektiem, darbs kompetenču grupās, ārzemju un pašmāju pieredzes apgūšana. Tiks sagatavota un prezentēta turpmāko gadu Rīcības programma. Notiks arī Nedzirdīgo dienai veltīts pasākumu komplekss.

Projekta realizācijas darbā būs iesaistīti nedzirdīgie LNS sistēmas darbinieki, kā arī pieaicināti dažādi speciālisti no visas Latvijas.

Sadarbības partneri ir Latvijas Nedzirdīgo jauniešu organizācija, Humāno iniciatīvu atbalsta fonds, Lietuvas un Itālijas Nedzirdīgo biedrības, Vācijas Profesionālā nedzirdīgo un vājdzirdīgo apvienība. ▲

LNS – OTRĀS MĀJAS 2

ILZE KOPMANE, teksts un foto

Šis ir otrais LNS projekts, kurš konkursa rezultātā ieguvis finansējumu – šoreiz no jau mums zināmā Eiropas Reģionālās attīstības fonda (tālāk ERAF). Savienībā jau risinājās tāda paša nosaukuma projekta darbi, kuru rezultātā tika veikta vairāku telpu renovācija un labiekārtošana (Rīgā, Daugavpilī, Pļaviņās, Valmierā).

Šajā projektā pirmoreiz šajā neatkarīgās Latvijas laikā LNS paredz uzcelt jaunus namus: 3 stāvu piebūvi pie RH centra mītnes Rīgā, Elvīras 19 un 2 stāvu namu Liepājā uz pagājušajā gadā iegādātā zemesgabala. Saskaņā ar projektu abās ēkās tiks iekārtoti nedzirdīgo sociālās rehabilitācijas centri.

Celtniecības projektam jau bija jāsākas šī gada martā, taču aizkavēšanos rada tas, ka no valsts budžeta tam valdībā vēl nav apstiprināts nepieciešamais līdzfinansējums 15% apmērā no visām izmaksām.

18. martā LNS valdē ieradās uzraudzītāji no Centrālās finanšu un līgumu aģentūras, lai iepazītos ar situāciju, būvlaukumam paredzēto vietu, pārrunātu aktuālos jautājumus ar projekta darba grupu *(attēlā)*.

Struktūrfondu projektu atlases un līgumu nodaļas vadītāja **L.Teilāne** informēja, ka LNS projekts ir viens no mazākajiem viņu pašlaik pārzinātajiem realizācijai gatavotajiem projektiem (610,8 tūkst. Ls), tomēr visai sarežģīts un darbu ziņā apjomīgs, jo samērā īsā laikā jāuzceļ divi objekti turklāt tie pilnībā jāiekārto atbilstoši tajā veicamo darbu specifikai.

Lielākais projekts ir Sociālās integrācijas valsts aģentūrai Jūrmalā, kur tiks veikta telpu renovācija un labiekārtošana 2,6 milj. latu apmērā. Prieks par to, jo tur mācās arī nedzirdīgie jaunieši, apgūstot dažādas arodprasmes.

Apspriedē piedalījās LNS vadība un speciālisti, kā arī **Aija Sannikova** *(attēlā 2. no labās)*, kurai paredzēts uzticēt šī projekta vadību. Iepazīsimies!

Aijai jau ir pieredze projektu realizācijas jomā, strādājot Latgales Attīstības aģentūras projektos Cilvēkresursu attīstības darba grupā, kā arī Rēzeknes komercskolas zinātniskajos projektos.

Iepazinusi arī nedzirdīgos cilvēkus, iesaistoties Rēzeknes biedrības projektu realizācijā par kluba telpu renovāciju ar Nīderlandes Karalienes Julianas fonda atbalstu un LNS projektā „Klusās rokas": Viņa stāsta: *„Pēc profesijas un aicinājuma esmu pedagogs.*

Pašlaik mācos Lauksaimniecības Universitātes doktorantūrā. Izstrādāju tēmu „Mūžizglītības attīstība Latvijas reģionos. Ekonomiskie aspekti".

Mans mērķis izpētīt, kā uzlabot mūžizglītības procesu, saistot to ar konkrētām darba tirgus prasībām un darba devēju vajadzībām.

Bet šis LNS projekts man liekas pievilcīgs ar to, ka varēšu tālāk attīstīt savu pieredzi darbā nedzirdīgo sistēmā, un ar to, ka tam ir skaidri definēts un ļoti konkrēti sasniedzams rezultāts, kas dos neapšaubāmu taustāmu labumu Nedzirdīgo savienības biedriem."

Un tā – ja viss notiks, kā paredzēts, tad 2011. gadā varēsim ar sālsmaizi doties uz jaunajiem namiem Rīgā un Liepājā.

Lai mums veicas! ▲

ĪPAŠIE SVEICIENI

LĪGAI BAUEREI

Lai laimes daudz, lai bēdas sts garām,
Lai sirds ik dienu prieku atrast prot!

Sveicam apaļajā jubilejā! Daudz laimītes vēl **sportistes veterānes.**

Paveries debesīs, ieklausies vējā,
Palu ūdeņi trauksmaini dzied.
Ne vien ledu nes upes uz jūru,
Dzīves gadi, šķiet, līdzi tiem iet.

RUTU LĀČGALVI

Smiltenē lielajā dzīves jubilejā mīļi sveic ***Olga, Dzintra, Laimons.***

"DOTS DEVĒJAM ATDODAS"

Rīgas biedrība pateicas ziedotājiem! Lūk, viņi: Raisa Lapsa, Inta Grosa, Zigrīda Ziņģe (katrs 1 Ls); Pēteris Logins, Edīte Aleksandra Logina, Ausma Krasnovska, Anna Moiseja, Irēna Skerškāne, Dzintra Intsone, Imants Intsons (2 Ls); Dzidra Steglava, Harijs Steglavs (2,50Ls); Jadviga Kučinska (3 Ls); Nonna Zunda, Imants Zunda (3,50Ls);

Silvija Jaurēna - Jurka, Jānis Jaurēns - Jurka (5Ls).

PAR SOCIĀLĀS REHABILITĀCIJAS PAKALPOJUMIEM

EDGARS VORSLOVS, LNS viceprezidents

Pašlaik nobeigumam tuvojas klien-tu dokumentācijas sakārtošana atbilstoši 21.04.2008. Ministru kabineta noteikumu Nr.288 „Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas kārtība" prasībām.

Aprīļa mēnesī tie klienti, kuri būs sakārtojuši savu dokumentāciju atbilstoši minēto noteikumu prasībām, saņems KLIENTA KARTES, kas apliecinās, ka viņi ir tiesīgi saņemt valsts apmaksātos sociālās rehabilitācijas pakalpojumus (SRP).

No 2009.gada 1.maija, saņemot SRP, ir obligāti jāuzrāda klienta karte un personību apliecinošs dokuments.Tiem klientiem, kuri nebūs nokārtojuši dokumentāciju SRP saņemšanai atbilstoši minēto MK noteikumu prasībām, no **1.maija valsts apmaksātie pakalpojumi netiks nodrošināti.**

Viņi valsts apmaksātos SRP varēs saņemt tikai pēc dokumentācijas sakārtošanas pie sociālās darbinie-ces **Brigitas Aldersones** Rīgā, LNS Komunikācijas centrā. Par B.Aldersones pieņemšanas laikiem interesēties: SMS 26554471, e-pasts: help@lns.lv.

INFORMĀCIJA TEKSTA TELEFONU LIETOTĀJIEM

Pēc Lattelecom sniegtās informācijas, teksta telefona lietotājiem, kam bija piemērotas Lattelecom atlaides telefona abonēšanas maksai, tās bija spēkā uz noteiktu termiņu, kurš daudziem beidzas šogad.

Lai turpinātu saņemt atlaides, ir nepieciešams iesniegt jaunu izziņu no LNS.

Izziņu var saņemt pie **LNS viceprezidenta E.Vorslova**

pirmdienās no pl.15 – 17,
trešdienās no pl.10 – 12.

Lai saņemtu izziņu, nepieciešams uzrādīt **pasi** un **veco** *(februāra-marta)* **un jauno Lattelecom telefona rēķinu.**

UZMANĪBU: E – TALONS!

Līdz 25. aprīlim pa pastu jums jāsaņem e – talons un dokuments par 75% maksas atlaidi sabiedriskajā transportā. Ja tas nav noticis vai ir problēmas ar atlaidi 75% apmērā, **lūdzam steidzīgi griezties pie J. Gromas Elvīras ielā 19.**

SĒRU VĒSTIS

†

Rīgas biedrība izsaka dziļu līdzjūtību piederīgajiem mūžībā aizgājis **BRUNO SKRICKIS**
1927.13.07 – 2009.30.03

LĪDZJŪTĪBAS

†

Lai māsas mīlestība
Visos ceļos vada,
Lai māsas sirds jums spēku dod,
Lai labā, apklususī sirds vēl ilgi
Teic padomus un ceļamaizi dod.

Skumju brīdī mēs esam kopā un izsakām visdziļāko līdzjūtību **Regīnas Prančas** ģimenei, tuviniekiem, draugiem un paziņām, māsu smilšu kalniņā pavadot.

†

Vakars skumju taku kaisa,
Pēkšņi dzīves gaisma gaisa;
Darbs nu paliek nepabeigts,
Daudz, kas sakāms, nepateikts.

Sērojam kopā un izsakām visdziļāko līdzjūtību **Vasilija Šetkina** ģimenei, tuviniekiem, sievu, māti, vecmāmiņu, smilšu kalniņā pavadot.

Rēzeknes biedrība

†

Tālu gāji skaistu mūžu,
Daudz darbiņu padarīji,
Nu apsīka tavi soļi
Baltā smilšu kalniņā.

Izsakām līdzjūtību **Aleksandrinai Ekšteinai**, māti kapu kalniņā pavadot.

Tukuma grupas biedri

†

Cik grūti tam ticēt, ka nekad vairs dzīvē, mums neiznāks ar tevi parunāt.
Un tavu smaidu vienkāršo un silto
Mums vajadzēs tik sirdī saglabāt.

Skumjās noliecam galvu mūsu mūžībā aizgājušās biedres **DZIDRAS PUTRAS priekšā**. Izsakām dziļu līdzjūtību dēlam Ivo.

Liepājas biedrība

†

Kā putna kliedziens pavasara vējos
Var izgaist mūžs, bet atmiņas nekad.
Izsakām līdzjūtību Ivo, māti **DZIDRU PUTRU** mūžībā aizvadot.

Sesku un Vilciņu ģimene

†

Cik grūti šobrīd ticēt,
ka nevarēs vairs rīt tev labudienu sacīt un mājās sagaidīt.

Izsakām līdzjūtību sievai Laimai, meitai Daigai un dēlam Vilnim, no **BRUNO SKRICKA atvadoties.**

Pūču ģimene

KĀ KĻŪT PAR RIMI REKLĀMAS SEJU

VITA STUPĀNE

Kādudien redakcijas pastā ieraudzījām krāsaino „Rimi" reklāmas lapu. Patīkams pārsteigums! Tajā gluži pazīstamas sejas: dažādās pozās un krāsainos tērpos safotografēti divi nedzirdīgie jaunieši – OKSANA BAIKOVA un ALDIS DEKSNIS. Šeit saruna ar viņiem (stāsta abi pārmaiņus).

☆ Kā jūs abi iekļuvāt šajā vairāku tūkstošu eksemplāru avīzē – tādi skaisti, smaidīgi un dzīvespriecīgi?

Tas bija pirms Ziemassvētkiem, kad visur valdīja gaiša svētku noskaņa, un mums tā laikam arī bija Ziemassvētku dāvana. Negaidīts, bet patīkams piedāvājums būt par fotomodeļiem „Rimi" reklāmā.

☆ Laikam jau tas notika „caur pazīšanos"?

Jāatzīstas, jā. Alda māsa strādā „Rimi" tehniskajā daļā tieši pie datordarbu montāžas. Vajadzēja gatavot minēto reklāmu, vajadzēja fotomodeļus.

Māsa pierunāja mūs pieteikties, kaut arī šaubījāmies, nezinājām taču, kas tieši būs jādara. Bet sapratām – tas varētu būt interesanti, turklāt par to solīja kaut ko samaksāt.

☆ Jums šajā darbā nebija nekādas pieredzes?

Oksana: Tomēr kaut ko līdzīgu jau esmu piedzīvojusi. Tas bija Rēzeknes nedzirdīgo bērnu internātskolā, kur mācījos.

Mana mīļākā stunda bija darbmācība. Reiz darinājām latviešu tautastērpus. Tie bija smalki izšuvumi – tautiskie raksti, puķītes, rotājumi blūzēm utt. Kad tērpi bija gatavi, braucām uz Jelgavu, kur Lauksaimniecības akadēmijā šos tērpus demonstrējām.

Iznākot zāles priekšā, sajūta bija fantastiska: tik daudz cilvēku skatījās uz mani, aplaudēja. Saņēmu atzinības rakstu kā labākā tautastērpu rokdarbniece.

Pēc tam šādā veidā katru gadu modelējām un šuvām arī citus tērpus, pēc tam tos demonstrējām skatēs.

Pēdējoreiz tas notika Cēsu pilī. Tad jau mācījos Rīgas Amatniecības vidusskolā, bet mani Rēzeknes skola vēlreiz palūdza piedalīties Latvijas tautastērpu konkursā.

☆ Tātad arī Aldi tu varēji iedrošināt un pamudināt piekrist „Rimi" piedāvājumam?

Jā, teicu, ka tas nav grūti, pat ļoti patīkami. Fotogrāfi arī pārliecināja: jāprot tikai būt brīviem un atraisītiem, jāsmaida, jāmaina apģērbi, pozas un aktīvi jādarbojas saspēlē divatā. Varam būt lepni, ka tas mums tiešām labi izdevās! Tā mums saka citi, kas redzējuši šo reklāmu.

DOMĀJU, ŠIS GADĪJUMS DAŽLABAM DZIRDĪGAJAM NO REKLĀMAS GRUPAS IZMAINĪJA PRIEKŠSTATUS PAR NEDZIRDĪGAJIEM CILVĒKIEM, UN VARBŪT MUMS VĒL KĀDREIZ PIEDĀVĀS ŠĀDU IESPĒJU. KAS ZINA...

Foto: No personīgā arhīva

☆ Vai jūs abi būtu ar mieru arī turpmāk piedalīties šādās fotosesijās?

Kāpēc gan ne, ja vien kāds piedāvās! Darbs viegls, peļņa laba, noskaņa priecīga. Domāju, šis gadījums dažlabam dzirdīgajam no reklāmas grupas izmainīja priekšstatus par nedzirdīgajiem cilvēkiem, un varbūt mums vēl kādreiz piedāvās šādu iespēju. Kas zina...

☆ Ko šobrīd darāt?

Oksana: Nesen beidzu Amatniecības skolu. Strādāju tur apgūtajā profesijā – kādā firmā pati modelēju un šuju modīgus, stilīgus tērpus, kādus 2 – 3 nedēļā. Tas nav konveijera darbs ražošanas iecirknī, bet mans radošais, individuālais veikums šajā firmā, un tas tiek arī attiecīgi novērtēts materiālā ziņā.

Aldis: Arī es esmu beidzis to pašu skolu. Joprojām strādāju galdniecībā. Atliek cerēt, ka darba pietiks arī šajos krīzes gados. ▲

SLUDINĀJUMI

ĪPAŠAIS SVEICIENS

Šī diena, lai tev skaistāka par citām,
Šī diena tikai viena gada aust,
Lai spēka pietiek katram dienas rītam,
Lai katrs rīts kā skaisti ziedi plaukst.

Sveicam Tumuma priekšsēdētāju
IRĒNU SLERŠĶĀNI
70 gadu jubilejā.
Rīgas biedrība

IEVĒRĪBAI!

Rīgas biedrības priekšsēdētājas vietnieces
Māras Lasmanes
pieņemšanas laiki:
no pl. 9. līdz 17
6.V; 12.V; 14.V; 18.V; 20.V; 26.V; 28.V.

Sociālo pakalpojumu un palīdzības jautājumos
Jautrīte Groma
pieņem:
otrdienās pl. 12 - 17
trešdienās pl. 10 - 15
ceturdienās pl. 10 - 13

Pirmdienās un piektdienās ar pierakstu pa tālr. 67471561 vai pa mob. 26113655

KC RĪTAUSMA

aicina katru
TREŠDIENU

16. 00 - Informācija par nedzirdīgo dzīvi
16.30 - aktuālā informācija par sociāliem jautājumiem
17. 00 - preses apskats
17.30 - aktuālās informācijas atkārtojums
18. 00 - jautājumi un atbildes

Nepalieciet vieni, esiet kopā ar mums!!!

LNS GODA BIEDRI
SIMTGADNIEKU PIEMIŅAI

Šī gada 24. februārī LNS Goda biedrei
ANNAI ROZĪTEI
apritēja 100 gadi (1909 – 1997).

LNS izdotajā grāmatā „Labākie" varam uzzināt: mācījusies Valmieras Kurlmēmo skolā, biedrībā iestājusies 19 gadu vecumā. Bijusi amata klases skolotāja Valmieras skolā, Valmieras biedrības priekšsēdētāja (1954 – 1967) un kluba vadītāja. Pašdarbības aktrise, liela rokdarbniece, dzejniece.

VALMIERIEŠI ATCERAS: Anna Rozīte ir dzimusi Valmieras pusē. Sešu gadu vecumā saslima ar skarlatīnu, tad arī zaudēja dzirdi. Mācījās Valmieras Kurlmēmo skolā un jau no agras jaunības aktīvi iesaistījās dažādos pasākumos, piemēram, tika iecelta par 69. vienības skautu pulciņa vecāko palīdzi, bija kurlmēmo biedrības valdes revīzijas komisijā.

Ilgu laiku vadīja Valmieras nodaļu un klubu. Bet pats svarīgākais – tieši viņa bija tā, kas izcīnīja Valmieras biedrībai ēku Brīvības ielā 44, kas kopš tā laika ir LNS īpašumā kā valmieriešu otrās mājas.

Paliekošs mantojums mums ir arī viņas dvēseliski smeldzošā dzeja, kas apdzied Latvijas skaistumu un caurausta ar ticību, cerību un mīlestību uz to. LNS Goda biedre no 1988. gada.

DACE LĀCE: Es pārņēmu Valmieras kluba darbu, Annai Rozītei aizejot pensijā (1967). Pateicoties Annas Rozītes neatlaidībai, Valmieras biedrība ieguva savu māju 1961. gadā. Šo notikumu viņa pati uzskatīja par savā mūžā laimīgāko.

Anna bija aktīva pašdarbības un sportošanas rosinātāja savā nodaļā, organizēja izglītojošus pasākumus, ekskursijas utt. Laba rokdarbniece, strādāja arī Valmieras kurlmēmo skolā par darbmācības skolotāju, mācīja šūšanas amatprasmi.

MĀRĪTE JEGOROVA: Man bija kādi 16 vai 17 gadi, kad Anna Rozīte atnāca uz vājdzirdīgo skolu un aicināja jauniešus apmeklēt nedzirdīgā cēsnieka Kravaļa gleznu izstādi Valmieras nedzirdīgo klubā. Protams, aizgājām! Tas, ka arī nedzirdīgie cilvēki nodarbojas ar mākslu, tajā laikā man bija patīkams pārsteigums.

◆ ◆ ◆

Šī gada 6. augustā alūksnieši godinās sava ilggadīgā priekšsēdētāja, nodaļas dibinātāja **ALFRĒDA ČABURA piemiņu viņa 100 gadu jubilejā (1909 – 1989).**

Būdams sirsnīgs, dzīvespriecīgs un gudrs cilvēks, viņš prata saliedēt un aizraut kopīgā darbā alūksniešus, vadot Alūksnes nodaļu turpat 15 gadus. Vienlaikus bija arī Alūksnes MRD direktors. Viņš arī aktīvs pašdarbības un sporta aktīvists un dažādu kopīgu pasākumu un ideju autors. LNS Goda biedrs no 1985. gada. ▲

SĒRU VĒSTIS

†

Mums palikuši tavi vārdi,
Mums palikusi tava sirds.
Un liekas, ka ikvienā zvaigznē
Vēl tavas acis pretī mirdz.

Mūžībā aizgājis mūsu biedrs
VILIS ELMĀRS BRENCIS
(1922.19.05 – 2009.11.03)

Izsakām dziļu līdzjūtību piederīgajiem.

Valmieras biedrība

MĪĻI SVEICAM

Lai jūsu dzīvē vairāk patīkamu dienu un laimīgu brīžu, lai sirdi nenospiež smagas rūpes, lai dvēsele prot līksmot gaišos brīžos būt stipra pārdzīvojumos.

VISLABĀKIE NOVĒLĒJUMI JUMS JUBILEJĀ!

90

6. V **Anna DZINTARNIECE,** Liepājas biedrība
20.V **Milija SEKALE,** Smiltenes biedrība

80

10.V **Zinaida UZULIŅA,** Pļaviņu biedrība
21.V **Ingrīda RUDZĪTE,** Rīgas biedrība

75

10.V **Emīlija OBOLEVIČA,** Rīgas biedrība
10.V **Regīna KOĻESŅIKOVA,** Rīgas biedrība

70

9. V **Timofejs KUZŅECOVS,** Daugavpils biedrība
10. V **Alma KRISTOFOROVA,** Rīgas biedrība
10. V **Marija KOVAĻOVA,** Rīgas biedrība
15. V **Broņislava BUČINSKA,** Rīgas biedrība
15. V **Ļubova ZVEREVA,** Liepājas biedrība
30. V **Jeļena JANKELĀNE,** Liepājas biedrība

65

6. V **Valda LEDIŅA,** Rīgas biedrība
14.V **Irēna TARVIDA,** Daugavpils biedrība

60

14.V **Jurijs KISEĻOVS** Rīgas biedrība
15.V **Nikolajs ŅEZNAMOVS,** Ventspils biedrība
22.V. **Nikolajs DAVIDENKO,** Liepājas biedrība

55

4. V **Česlavs SLAVINSKIS,** Daugavpils biedrība
8. V **Staņislavs TRUMPA,** Rīgas biedrība
19.V **Rita SŪCE,** Rīgas biedrība

50

5. V **Leontīne SKAČKOVA,** Rīgas biedrība
24.V **Monika STONKENIENE,** Daugavpils biedrība
29. V **Maiga ELBROTE,** Rīgas biedrība
31. V **Maija VILCIŅA,** Liepājas biedrība

Redakcija: Elvīras 19, Rīga, LV – 1083, tel. 67471559. Indekss 1012. Iespiests SIA "Elpa –2", Rīga. Doma laukumā 1.